

PAULO ĜENA TORETORE GINIGUINENA KORINTO EKALESIARI ĜERI

1 Korinto vaĝa-foforina guruĝari

Korinto ekalesiana doĝorona tu Paulo ĝenana eĝorato (Apostolo 18). Ma mai fefa giniginena Paulo na etoreato korana tu, Korinto ekalesiari fakari ai tu meto kota ĝeĝorato-ĝoi. Ma ĝia na Paulo ĝetore-viniato, ĝedanaĝiato, kamasi beĝene vei ĝetato. Moĝesi naima Paulo na mai fe-fai ĝeri vedanaĝi evaĝa-veŝeato (7:1; 8:1; 12:1; 16:1), ema mo deideiri ĝevei-rakavato-ĝoi moĝeri evaĝa-guruĝa-gwĝiĝirito ema ekalesia maĝurina korikorina tu aiĝesina ekira-vararito.

Paulo na mai fefa tu Efeso vanuĝa na etore-vinirito, mo tu Efeso ekalesiari vaĝa-toitoina evarivaririto taiminai. Mai fefa tu laĝani 53 ma 55 fakari nuĝanai ta etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mai fefai siri baregori tu karoa 1:30-31. Ma ĝena vevaĝa-riba guruĝari baregori ekiraĝirito tu maiĝeri: 1) Ekalesia doĝorona korikori ve-toĝana boĝitaiani, ĝia tu Iesu Keriso ĝena vere o veĝitaĝau gaburenai ĝetanuni. 2) Barau ĝena ekalesia doĝorona korikori tu dia tarima o tanobara ĝena iaunegai ekalesia doĝorona beĝe ĝori-kauani, senaĝi Barau ĝena iaunegai ema seĝukai. 3) Ekalesia doĝorona korikori tu Barau na eboioĝaiato dabaranai moĝo beĝe tanuni. 4) Ekalesia doĝorona korikori tu Barau ĝena guruĝa

beḡe korana-iaḡiani, ema Barau ḡena veuravini ai moḡo beḡe tanuni.

Paulo na mai fefa tu maiḡesina eboioḡaiato:

1. Ekalesia nuḡanai vevare-kirakira eḡorato - karoa 1-4
2. Veiḡa rakavari ekalesia nuḡanai - karoa 5-7
3. Kwaivakuku ḡevinirini bureḡari - karoa 8-10
4. Tomaraka-riḡo dabarana - karoa 11
5. Iauka Veaḡa ḡena varevare - karoa 12-14
6. Variḡisi-ḡenoḡoi - karoa 15
7. Guruḡa dokona - karoa 16

¹ Au Paulo, Barau ḡena urai ekeaguto, Keriso Iesu ḡena apostolo tarimagu ai bana iaḡo, ema ḡita tarikakara Sostene ḡesi tauma ruarua ḡemana mai fefa eiāḡosini, ² Barau ḡena ekalesia tarimami Korinto nuḡanai ḡotanuni ḡemi. Ḡomi tu Barau ḡena tarimarima, be Keriso Iesu nuḡanai varau evaḡa-veaḡamito, ma ḡomi Barau na ekeamito tu boḡono veaḡa uranai. Tarimarima mabarari gabu mabarari ai ḡetanuni ḡera Vereḡauka Iesu Keriso aranai ḡeḡauḡauni tarimari maki, Barau na ḡomi ḡesi ekea-sebonamito, boḡono veaḡa uranai. Iesu Vereḡauka tu ḡia e ḡita mabarara ḡera Vereḡauka.

³ Ḡita Tamara Barau ema Vereḡauka Iesu Keriso ḡerina varevare-bara ema maino ḡemi ai bene tanu.

Paulo na Barau etanikiu-viniato

⁴ Au na ḡegu Barau vanaḡivanaḡi atanikiu-viniani ḡomi iatami ai, korana ḡia ḡena varevare-bara ḡomi Keriso Iesu nuḡanai ḡotanuni tarimami evinimito nai. ⁵ Iesu Keriso ḡesi ḡosebonani

nai, Barau na ġomi dagara mabarari ai varau bevaġa-taġami, guruġa kiraġikiraġi iaunegari mabarana ema tuġamaġi-faka mabarana maki evinimito. ⁶ Keriso varina maki ġomi nuġami ai tu varau emoġonito e ġemi veġabidadamai ġoruġa-gwaġiġini. ⁷ Moġesina naima ġita ġera Vereġauka Iesu Keriso ġena iaġoma roġo ġovaġa-noga-taġoani nuġanai tu, Iauka Veaġa ġena varevare tai tu asi ġorabuni. ⁸ E Barau na ġomi bevaġa-ruġa gwaġiġimini beiaġoni mo magona. Be ġera Vereġauka Iesu Keriso ġena vevaġa-kota ġaronai ġomi tu asi ġemi vei-rakava bene doġarimi. ⁹ Barau tu ma ġena vetuġamaġikau. Ġia na ġomi ekeamito, ġia Natuna Iesu Keriso ġita ġera Vereġauka ġesi boġono sebona moġo ġana.

Ekalesia nuġanai vevare-kirakira eġorato

¹⁰ Tarikakagu mabarami, au na ġita ġera Vereġauka Iesu Keriso aranai anoġimini, aurani mabarabarami tu dagara sebona moġo boġono kiraġia, be tauġemi fakami ai asi boġono vevare-kirakira. Ġomi mabarami ġemi tuġamaġi ema ura sebonai moġo boġono tanu. ¹¹ Korana tarikakagu, ġomi varimi tu Kloe ġena numa tarimari na ġemakiravaraguto, ġekirato, ġomi tu tauġemi moġo ġoveġare-veġareni fakami ai. ¹² Au na akiraġiani gabuna tu iniġa. Ta tu okirani, “Au tu Paulo murinai arakani.” Ta tu okirani, “Au tu Apolos murinai arakani.” Ma ta ma okirani, “Au tu Kefas, (mai tu Petero), murinai arakani.” Ma ta maki ma okirani, “Au tu Keriso murinai arakani.” ¹³ Keriso tu bevevare-kirakira, be doġoro ġutumai beiaġo ba? Mo tu Paulo ġomi urami ai ġevaġa-satauroato

ba? O Paulo aranai ġomi ġebabatisomito? ¹⁴ Au na Barau atanikiu-viniani, korana au na ġomi ta asi ababatisomito, a Krispo ema Gaius moġo ababatisorito. ¹⁵ Asi namo ġomi ta bokirani, “Ġai tu Paulo na ebabatisomato nai ġena mero ai ġaiagoto,” botoni. ¹⁶ Moġoni, Stefanas ma ġena numa tarimari ġesi maki au na ababatisorito. Ma asi aribani, au na tarima kotari maki ma ababatisorito ba asigina.

¹⁷ Au Keriso na etuġuguto tu, dia bana babatiso ġana, senaġi Vari Namona bana ġobata-iaġia ġana. Ma dia iaunega lelevaġi tarimari ġeri guruġa maġurinai bana ġobata-iaġia, korana Keriso ġena satauro asi seġukanai beiaġoni garina.

Satauro Varina

¹⁸ Moġoni, satauro varina mase dabaranai ġerakani tarimari na tu asi ġevaġa-moġoniani, ġekirani tu vari babona ġetoni. Senaġi maġuri dabaranai tarakani tarimara ġerai tu Barau ġena seġuka satauro varina nuġanai efoforini. ¹⁹ Buka Veaġa nuġanai Barau tu maġesi ekirani, “Au na iaunega lelevaġi tarimari ġeri iaunega tu asi tauri ai bavaġa-iaġorini, ema ġeriba-vanaġito tarimari ġeri riba lelevaġina bavaġa-rakavarini.”

²⁰ Be iaunega lelevaġi tarimari tu ainai? Vevaġa-riba e toretore tarimari tu ainai? Ribavanaġi tarimari guruġa ġevaġa-vevaġirini tauri tu ainai? Barau na evaġa-foforiato, mai tanobara ġena iaunega tu babo veġata.

²¹ Moġoni, Barau ġena iaunega tu fofori, korana Barau na guba ema tanobara eveirito mabarari

na ġena iaunega tu ġevaġa-foforiani, senaġina tarimarima tauġeri ġeri iaunega na Barau asi ġeribaiato. Moġesina nai Barau ekirato, namona tu, satauro varina, tarimarima na ġekira-baboani varina, ġevaġa-moġoniani tarimari Barau na bene vaġa-maġuriri. ²² Iuda tarimari ġeri ura baregona tu vetoġa boruri beġene ġita, a Grik tarimari tu iaunega ġeġita-vetauni. ²³ Senaġi ġai na tu Keriso, ġevaġa-satauroato tarimana, ġaġobata-iaġiani, ġia tu vevaġa-maġuri tauna. Ma mai vari Iuda tarimari ġeri ai tu guruġa rakavana e Grik tarimari ġeri ai tu vari babona. ²⁴ Senaġi Barau na ekearito tarimari, Iuda tarimari e Grik tarimari, ġita mabarara ġerai Keriso tu Barau ġena seġuka ema Barau ġena iaunega. ²⁵ Barau ġena veiġa tarimarima na ġekira-babobaborini, moġeri veiġa na tarima ġeri iaunega evanaġirini. Ema Barau ġena veiġa tarimarima na moira-moirai ġekiraġirini, moġeri na tarima ġeri kokore evanaġirini.

²⁶ Tarikakagu mabarami, ġovetuġamaġi-ġenoġoi, ġomi tu aiġesi tarimami Barau na ekeamito. Ġomi tanobara iaunegana ġesi bita vaġa-vetovomini nai, ġomi viravira moġo ma iaunegami, e ġomi viravira moġo ġoseġukato, ema ġomi viravira moġo ġemi bese tu vere. ²⁷ Senaġi Barau na tu mai tanobarai babo tarimari eviriġirito, benamo ġia ġerina mai tanobara ġena iaunega tarimari evaġa-maiakarito. Ema Barau na mai tanobarai moira tarimari eviriġirito, benamo ġia ġerina tanobarai kwalimu tarimari evaġa-maiakarito. ²⁸ Ema Barau na mai tanobarai tarima tari, asi ġeiavirini, ġeġita-fitoġarini e ġekirani, namo ta asi beġe vaġa-ġoraiani ġetoni

tarimari, eviriġirito, benamo ġia ġerina tanobarai ġevaġa-raġerini tarimari asi tauri ai evaġa-iaġorito. ²⁹ Mo veiġa eveiato korana tu, tarima ta ġia ġoiranai asi bene vetore-varaġevaraġe ġana. ³⁰ Ġomi ġemi maġuri tu Barau na Keriso Iesu ġesi evaġa-sebonaiato. Keriso Iesu tu Barau na eġabiato ġita ġera iaunegai evaġa-iaġoato. Keriso ġenana ġita tu Barau ġena vei-iobukaiobuka tarimara e Barau ġena veaġa tarimara, ema Barau na rakava nuġana na evoi-vaġirato, ma rakava toma tu asi seġukana ġita ġerai. ³¹ Moġa lorinai Buka Veaġai ekirani ilailana bitana tanu, ekirani, “Tarima ta eurani bene veiavi nai tu, Vereġauka na kara ġita iatarai eveiato veiavina moġo bene veiavi-iaġia.”

2

¹ Tarikakagu mabarami, au ġomi ġemi ai aiaġosito, Barau ġena guruġa vekuretoġana ġemi aġobata-iaġiato tu, dia guruġa gwaġiġiri ai e ġegu iaunegai ġomi avaġa-guruġamito. ² Au ġomi ġesi roġo tatanuto-ġoi nai, au ġegu ura baregona aveiato tu, dagara ta tu asi bana kiraġia, senaġi Iesu Keriso moġo, o sikira, Iesu Keriso, ġevaġa-satauroato tarimana moġo bana ġobata-iaġia. ³ Au ġomi ġesi tatanuto-ġoi tu asi kokoregu, ma garigu ġesi, ema tauġanigu maki eġoġo-ġoġoato-ġoi. ⁴ Ema au ġegu guruġa e ġobata maki dia tarimarima ġeri iaunega guruġari na, senaġi au ġegu guruġa ema ġobata tu lauka Veaġa seġukana avaġa-foforiato-ġoi. ⁵ Moġesi naima ġomi ġemi veġabidadama tu tarimarima ġeri iaunegai asi

boĝono vaĝa-ruĝari, senaĝi Barau ĝena seĝukai boĝono vaĝa-ruĝari.

Iauka ĝenana eiaĝomani iaunegana

⁶ Moĝoni, Iauka rekenai ĝefakirato tarimari tu, guruĝa iaunegari avinirini. A maiĝeri guruĝa iaunegari tu dia mai tanobara ĝena iaunegai o mai tanobara ĝorikauri tarimari ĝeri iaunegai; ĝia ĝeri iaunega tu mai ekorini. ⁷ Au na aki-raĝiani iaunegana tu Barau ĝena iaunega vekure-toĝana. Tarimarima ĝerina tu ekure-toĝaiato, senaĝi ĝia na mai tanobara roĝosi roĝo bere veia nuĝanai, eĝabi-toreato, ĝita na mareva baregona bitana ĝabia uranai. ⁸ Mai iaunega vekuretoĝana tanobara ĝeĝori-kauani tarimari na ta maki asi ĝeribaiato. Korana bema beĝere ribaia nai tu, mareva baregona Vereĝaukana tu asi ĝere vaĝa-satauroa. ⁹ Senaĝi Buka Veaĝai ekirani ilailanai, “Ta matana na asi eĝitaiato, ta seĝana na asi eseĝaĝiato, ta ĝena tuĝamaĝi asi etuĝamaĝi-fakaiato, moĝa tu Barau na erovina-toreato, ĝia beĝe ura-viniani tarimari ĝeri.”

¹⁰ Mai tu vekuretoĝa dagarari, senaĝi Barau na ĝita ĝerai tu evaĝa-foforirito ĝia Iaukana ĝenana. Iauka tu dagara mabarari eragaĝirini, Barau ĝenai dagara dobu-masemaseri maki eragaĝirini. ¹¹ Vaĝa-ilailana tarima ta na tarima boruna ĝena tuĝamaĝi asi eribaiani. Asiĝina. Mo tarima tauĝena iaukana na vau ĝia nuĝanai tuĝamaĝi vekuretoĝari eribarini. Barau maki moĝesina, tarima ta na ĝia ĝena tuĝamaĝi asi eribaiani, senaĝi Barau Iaukana na moĝo eribaiani.

¹² Ĝita na tu dia mai tanobara iaukana taĝabiato. Asiĝina. Ĝita tu Barau na etuĝuato Iaukana taĝabiato, Barau na varevare evini-kavarato, dagarari bitana riba-maorori ĝana.

¹³ Maĝeri dagara tu dia tarimarima ĝeri iaunegai ĝevaĝa-ribamani guruĝari loriri ai ĝakiraĝirini. Senaĝi mai tu Iauka Veaĝa na evaĝa-ribamani guruĝari ilailari ai ĝaguruĝani. Iauka rekenai dagarari o guruĝari tu Iauka Veaĝa na evaĝa-ribamani ilailanai ĝakiraĝirini. ¹⁴ Tanobara tarimana na Barau Iaukana ĝenana dagara ta tu asi bedoĝariani, korana ĝia tanobara tarimana ĝenai mo tu babo dagarari, ema asi maki beribarini, korana moĝeri dagara mo tu Iauka Veaĝa nuĝanai ĝetanuni tarimari na vau beĝe ribarini. ¹⁵ Iauka Veaĝa ĝia nuĝanai etanuni tarimana na, dagara mabarari beĝita-ginikaurini e betuĝamaĝi-fakarini, senaĝi ĝia tauĝena tu ta na asi beĝita-ginikauani e asi beriba-maoroani. ¹⁶ Korana Buka Veaĝa nuĝanai maiĝesi ekirani,
 “Deikara na Vereĝauka nuĝana eribaiani?
 Deikara na ĝia besisiba-viniani?
 A Keriso ĝena tuĝamaĝi tu ĝita ĝerai etanuni.”

3

Barau ĝena vetuĝunaĝi tarimari

¹ Tarikakagu mabarami, au na ĝomi avaĝa-guruĝamito-ĝoi tu dia Iauka Veaĝa na eguine-iaĝirini tarimari kavana. Senaĝi au na ĝomi tu tanobara maĝurinaĝi ĝetanuni tarimari kavana avaĝa-guruĝamito-ĝoi. Mo negai ĝomi Keriso ĝena veĝa e maĝuri nuĝanai tu roĝo raraka-raraka.

² Moġesi naima au na ġomi tu lata gorari ai aġubumito, a dia ġaniġani gwaġiġiri ai. Korana mo negai ġomi iauka ġaniġaniri gwaġiġiri ġaniġaniri ġana tu roġosi roġo boġoro barego-ginikau. Aba, initoma maki ġomi tu roġosi roġo boġoro barego-ginikau, roġo raraka-raraka iaukai; ³ korana ġomi tu roġo tauġanimi ġeri ura rakavari na ġeguine-iaġimini. Ġomi fakami ai mama e vevane tu roġo ġetanuni, mainana moġo evaġa-moġoniani ġomi tu mai tanobara tarimari ġeri maġuri ai roġo ġotanuni. ⁴ Ġomi tu roġo tanobara maġurinai ġotanuni, korana ġomi ta okirani, “Au tu Paulo ġena,” ma ta tu ma okirani, “Au tu Apolos ġena.”

⁵ Be Apolos tu dei? Ema Paulo tu dei? Ġia tauri ruarua tu vetuġunaġi tarimari koriri moġo, ġia ġerina ġomi Iesu ġovaġa-moġoniato. Ġai tauma ruarua tu Vereġauka na ġauvei tata evinimato. ⁶ Au tu avaroto, a Apolos na tu nanu na edairiato, senaġi Barau na tu evaġa-garaiato. ⁷ Moġesi naima evaroto tarimana e nanu na edairirito tarimana tauri ruarua tu asi arari, senaġi Barau ġereġana moġo, korana ġia na dagara evaġa-gararini. ⁸ Evaroni tarimana ema nanu na edairini tarimana tu ilaila moġo. Ġia tata ġeri ġauvei ilailari ai Barau na voiri bevinirini. ⁹ Ġai tu Barau ġesi ġaġauvei-sebonani tarimama, a ġomi tu Barau ġena vamoka; ġomi maki Barau ġena numa.

Barau ġena ġauvei tu numa ragaragana kavana

¹⁰ Barau na ġena namo e varevare-bara eviniguto ilailanai, au tu numa raga tarimagu namonai aiaġoto. Numa vaġa-ruġavaisina duġuna forena aragaiato (o kwakuri avaġa-ruġa

ginikaurito), ma ta na tu iatanai numa eragaiani. Senaḡi numa beḡe ragaiani tarimari tata tu beḡene venari, kamasī numa beḡe ragaiani tu. ¹¹ Barau na Iesu Keriso tu numa vaḡa-ruḡavaisina duḡuna forenai evaḡa-iaḡoato. Ma ta na numa vaḡa-ruḡavaisina duḡuna boruna ta tu asi ma beragaiani veḡata. ¹² Tarima tari na mai numa vaḡa-ruḡavaisina duḡuna forena (o numa kwakuri) iatanai tu golo, silva o galasi foreri beḡe ḡauvei-iaḡirini numa beḡe ragani nai, a tarima tari na ḡau, reḡi o biri beḡe ḡauvei-iaḡirini. ¹³ Ḡia tata ḡeri ḡauvei vetoḡari tu Vereḡauka ḡena Kota baregona ḡaronai vau bevaḡa-foforirini. Korana mo ḡauvei tu karava na bevaḡa-foforiani ema karava na tarima tata ḡeri ḡauvei betovo-naḡirini, moḡeri ḡauvei tu namori ba rakavari. ¹⁴ Bema tarima ta na mo numa vaḡa-ruḡavaisina duḡuna forenai eragaiato numana tu karava na asi beḡaraiani nai, ḡia tu voina namona beḡabiani. ¹⁵ Bema ḡena numa karava na beḡaraiani tarimana tu, ḡena ḡauvei mabarari tu beḡe rekwa-rekwani, ḡia ḡereḡana moḡo bemaḡurini. Senaḡi ḡia tu noḡa moḡo karava na beraga-maḡurini.

Ḡomi tu Barau ḡena Rubu Veaḡa

¹⁶ Ḡomi asi ribami, ḡomi tu Barau ḡena Rubu Veaḡa ema Barau Iaukana tu ḡomi nuḡami ai etanuni, ei? ¹⁷ Bema tarima ta na Barau ḡena Rubu Veaḡa bevaḡa-rakavaiani nai, ḡia maki Barau na bevaḡa-rakava kwaikwaiiani, korana Barau ḡena Rubu tu veaḡa, ema ḡomi tu ḡia ḡena Rubu Veaḡa.

Tarimarima asi boĝono vaĝa-veiaviri

¹⁸ Tarima ta ĝena tuĝamaĝi na asi bene ĝofaia. Bema tarima ta ĝomi fakami ai etuĝamaĝini, ĝia tu ma iaunegana mai tanobarai, ĝia tu babo tari-manai bene iaĝo, be bene iaunega. ¹⁹ Korana mai tanobara iaunegana Barau ĝoiranai tu iaunega babona. Buka Veaĝai ekirani kavana, ekirani, “Barau na iaunega tarimari tauĝeri ĝeri iaunega rakavari nuĝari ai eĝabi-taririni.” ²⁰ Ema Buka Veaĝai maki ma ekirani, “Vereĝauka ribana, iaunega tarimari ĝeri tuĝamaĝi tu asi tauri, koriri moĝo.”

²¹ Moĝesi naima, tarima ta na tarimarima tu asi bene vaĝa-veiaviri. Korana dagara mabarari tu ĝomi ĝemi. ²² Paulo e Apolos ema Petero; mai tanobara mabarana tu ĝomi ĝemi, maĝuri e mase, maitoma ĝefoforini dagarari ema ĝoirai vau beĝe iaĝomani dagarari; mabarari tu ĝomi ĝemi. ²³ A ĝomi tu Keriso ĝena, ema Keriso tu Barau ĝena.

Vereĝauka tauĝena na ĝena vetuĝunaĝi tari-mari ĝeri maĝuri evetau-ginikaurini

4

¹ Moĝesi naima ĝomi na ĝai boĝono tuĝamaĝima, ĝai tu Keriso ĝena vetuĝunaĝi-iaĝovinina tari-mama, ema Barau ĝena vekuretoĝa dagarari ĝitaĝauri tarimama. ² Farefare ĝeviniani bene ĝita-ĝauri ĝetoni tarimana ĝena biaguna ĝena ura baregona, ĝia tu ma vetuĝa-maĝikauna ĝesi fare-fare bene nariri. ³ Au tu kamasi ĝotoni? Au tu asi atuĝamaĝini, ĝomi na au boĝo vetau-ginikauguni

o tarimarima ġeri Kota maġurinai beġe vetau-ginikauguni ba asiġina. Au tu tauġegu maki asi avevaġa-maoroni. ⁴ Au tauġegu avetuġamaġini, ġegu rakava ta asi atuġamaġi-doġariani. Senaġi asi akirani, au tu asi ġegu vei-rakava. Vereġauka na moġo au eġita-ginikauguni. ⁵ Moġesina naima Vereġauka roġosi bene iaġoma e ġena vevaġa-kota ġarona roġosi bene ġabia nuġanai, maitoma tu tarima ta asi boġono vetau-vinia. Vereġauka na mukuna furufuru ai vekuretoġa dagarari mabarari mamai betore-rosirini, ema tarimarima ġeri tuġamaġi loruri ġutunai ġetanu-vekuretoġani maki bevaġa-foforirini. Mo ġaro ai Barau na tata bevaġa-raġerini ġeri veiġa loriri ai.

⁶ Tarikakagu mabarami, maiġeri guruġa au tauġegu ema Apolos ġema bavaġa-vetovori, korana tu ġomi namo boġono doġari uranai. Be, ġai ġemana maiġa boġono ribaia, “Buka Veaġai ġetoreato guruġana asi boġono vanaġia.” Monana tarima sebona ta moġo asi boġo vaġa-veiaviani e ta asi boġo kira-fitoġaiiani. ⁷ A ġoi tu deikara na tarima baregomu ai etoremuto tarimarima mabarari fakari ai? Ġoi ġemu dagara mabarari tu dia Barau na evinimuto? Bema ġoi na Barau ġenana odoġaririto nai tu, kara dainai ovekokorokuni, noġa dia Barau ġenana oġoitaġoato dagarana oveini?

⁸ Ġomi tu ġoura-vinirini dagarari na varau boġo vonuvonu-raġe. Ġomi tu varau boġo taġa-ġosi. Ġai tu ġomi na boġo vanaġima, korana ġomi tu varau boġo kini, be ġoveġitaġauni. (Ġomi tu noġa moġo Keriso varau bere iaġoma-ġenoġoi kavana

goveini). Au gēgu ura barana sebona, gōmi tu moḡoni boḡoro kini, be ḡai maki gōmi ḡesi bitara kini-sebona. (Korana boḡono riba, Keriso ma beḡenoḡoi-iaḡomani nai, ḡai maki gōmi ḡesi bita kinini). ⁹ Senaḡi au atuḡamaḡini tu maiḡesi: Barau na ḡai apostolo tu gabi tarimamai etoremato, mai tanobarai asi beḡene ḡita-leama e asi beḡene iavima gabunai etoremato. Ġai tu noḡa tarima kotari, Kota na evaḡa-moḡonirini beḡene vaḡi-maseri etoni, benamo ḡeḡabirini, ḡutuma-bara ḡoirari ai ḡevaḡa-ruḡa-rosirini, beḡene ḡitari vau beḡene vaḡiri ḡetoni kavana. Ġai maki Barau na mai tanobara mabarana nuḡanai etore-rosimato, aneru e tarimarima ḡoirari ai. ¹⁰ Ġai tu babo Keriso ḡaramanai bene, a Keriso nuḡanai gōmi tu iaunega. Ġai tu asi kokorema, a gōmi tu ma kokoremi. Ġomi tu ḡeguba-kaumini, a ḡai tu asi ḡegubakaumani. ¹¹ Ġai ḡatanu-iaḡomani mo toma tu ḡavito-maseni e ḡananu-maseni; dabuḡa rakavari na ḡavedabuḡani; ḡekwarimani; ema asi ḡema tanutaḡo numari. ¹² Ġai tu tauḡema ḡimama na ḡaḡauveini. Tarima na ḡekira-fitoḡamani nai, ḡai na tu ḡavaḡa-namorini; ḡevaḡa-midigu midigumani e ḡelai-lausilausimani, senaḡi ḡaruḡa-gwaḡiḡini moḡo, voire asi ḡaveirini. ¹³ Ġai arama tu ḡevaḡa-rakavarini, a ḡai na tu ḡavaḡa-guruḡa ginikaurini. Ġai tu tanobara ḡena momo ai ḡaiḡoto, e tanobara na eruḡamani asi eḡabi-raḡemani beiaḡoma mo toma.

¹⁴ Au na maiḡeri mabarari atorerini tu, dia gōmi navaḡa-maiakami ḡana, senaḡi gōmi tu au natugu, aura-vinimini tarimami, naima

akiravara-toregāumini. ¹⁵ Aba, Keriso nuḡanai ḡevaḡa-ribamini e ḡeḡori-kaumini tarimari tu betaḡu 10,000, senaḡi tama tu asi vovoka ḡomi fakami ai, sebona moḡo. Korana Vari Namona ḡenana au tu ḡomi tamamai ai aiaḡoto Keriso Iesu nuḡanai. ¹⁶ Moḡesi naima au na ḡomi alaunaḡimini, au boḡono tovotovogu. ¹⁷ Moḡa lorinai maki au na Timoteo ḡomi ḡemi ai atuḡuiaḡosiatu. Ġia Vereḡauka nuḡanai tu au natugu e auravini-rakavaiani, ema ḡia tu Vereḡauka ḡena ḡauvei evei-ḡitakauani ma vetuḡamaḡikauna ḡesi. Ġia na au Keriso Iesu nuḡanai aiḡesi atanuni maḡurina ma bekira-varamini, gabu e rubu mabarari ai avevaḡa-riba iaḡirini ilailari ai.

¹⁸ Ġomi tari tu ḡovekokorokuni, noḡa moḡo au ḡomi ḡemi ai tu asi baiaḡosini noḡa ḡoveini. Ġomi garimi aveini ḡotoni. ¹⁹ Senaḡi bema Vereḡauka ḡena ura nai tu, ḡemi ai baiaḡosi-ḡarimoḡini. Benamo au baiaḡosini vauro, maniḡeri tarima ḡeri vekokoroku guruḡari ema ḡeri seḡuka basi ribarini. ²⁰ Korana ainai Barau na ḡena Basileia o veḡitaḡau evaḡa-ruḡaiani, monai tu dia guruḡa korina ḡesi moḡo efoforini. Asiḡi. Barau ḡena veḡitaḡau tu ma seḡukana ḡesi efoforini. ²¹ Ġomi na tu aiḡa ḡoura-viniani? Au ḡomi ḡemi ai tu ma kwarigu ḡesi bana iaḡosi, ba veuravini ai ema manau ai, ei?

5

Veḡa rakavari Korinto ai

¹ Ma aseḡaḡini, ḡekirani, ḡomi fakami ai mata-boraḡa maḡurina eḡorani. Mai mata-boraḡa

maḡurina ḡomi fakami ai eḡorani tu Barau asi ribari beseri fakari ai maki asi eḡorani veigana. Au ḡekiraguni, tau ta na sinana raḡetaḡona eḡabiani, benamo ḡaraḡonai evaḡa-iaḡoani, egena-viniani. ² Ma nuḡanai ḡomi tu ḡovekokorokuni. Ḡomi tu nuḡami taḡi na beḡere vonu, be moḡesi eveini tarimana tu ḡomi fakami na boḡoro tuḡu-veḡitaia. ³ Aba, au tauḡanigu ḡomi vekaravami ai tu asiḡina, senaḡi iaukai au tu ḡomi vekaravami ai maniḡegu. Be mai veigā eveiani tarimana tu au na varau bavaḡa-maoroa, au tauḡani ai ḡomi ḡesi maninai mani ḡegu bara vaḡa-maoroa ilailanai. ⁴ Ḡomi ḡera Vereḡauka Iesu Keriso aranaḡi ḡoraka-vegogoni, ema au iaukagu maki ḡomi vekaravami ai nuḡanai, ḡera Vereḡauka Iesu Keriso ḡena seḡukai, ⁵ ḡomi na maniḡesi eveini tarimana tu Satani boḡono vinia, tauḡanina bene vaḡa-rakavaia uranaḡi bene. Moḡesina boḡono veia, be Iesu Vereḡauka ḡena ḡenoḡoi ḡaronai ḡia iaukana tu bene maḡuri.

⁶ Ḡomi ḡoveiavini tu asi namo. Ḡomi asi ribami farao evaḡa-tubuani muramurana misina na farao mabarana evaḡa-tubuani? ⁷ Moḡesina naima farao evaḡa-tubuani muramurana guinena mabarana ḡemina boḡono tore-veḡitaia, be ḡomi tu beredi variḡuna asi farao evaḡa-tubuani muramurana beredinai boḡono iaḡo. Au ribagu, ḡomi tu moḡoni beredi variḡuna, dia farao evaḡa-tubuani muramurana ḡesi ḡevei-sebonamito beredina. Korana Keriso tu moḡoni ḡita ḡera mamoe natuna ginitaḡo ḡana. Ḡia tu ḡita urarai ginitaḡo ḡana ḡevaḡiato. ⁸ Moḡa lorinai

Rubu Veāga verekona bitana ġabi-gwaġiġia, senaġi dia farao evaġa-tubuani muramurana guinena ġesi. Mai veiġa tari ilailana tarima vaġa-rakavari tuġamaġiri e veiġa rakavari tu farao evaġa-tubuani muramurana kavana, be maiġeri maki bitana tore-veġitari Rubu Veāga verekona bita ġabi-gwaġiġiani nai. Ġita na Rubu Veāga verekona bita ġabi-gwaġiġiani nai tu, dia farao evaġa-tubuani muramurana ġesi ġevei-sebonaiani beredina ġesi. Moġa tauna tu, ma moġonira ġesi ema moġoni ai bitana ġabia.

⁹ Fefa tai au na ġomi atore-vinimito nuġanai akiramito, mata-boraġa tarimari ġesi tu asi boġono vekako. ¹⁰ Moġesi atore-vinimito nai, au na tu dia ekalesia murikanai ġetanuni tarimari akiraġirito, au iniġesi tu asi akirato, ġekimarakaaoni, o ġemata-ġaniġanini, o ġofaġofa veiġari ai ġeverarini, o kwaivakuku ġetoma-rakariġo vinirini tarimari ġerina tu boġono rakaveġita-moġovaġi. Korana bema maiġeri tarima ġerina ġoveġita-moġovaġi boġo toni nai tu, mai tano-bara boġo iaġuiani. ¹¹ Senaġi toma au na atore-vinimini tu, akirani, deikara ekirani, ġia tu tarikaka veġabidadama nuġanai, senaġi ġia tu ekimani o emata-ġaniġanini, o babarau etomarakariġo vinirini, o tarimarima ġeri maġuri eki-raġi-rakava rakavarini, o niuniu tarimana, o ġofaġofa veiġari eveirini tarimana ġesi asi boġono vekako. Maiġesi tarimari ġesi tu asi maki boġono ġani-vegogo.

¹²⁻¹³ Au tu asi ġegu ġauvei ta ekalesia murikanai ġetanuni tarimari au na bavaġa-maororini. Barau

na vau bekota-vinirini. Senaġi ġomi tu ma ġemi maoro ekalesia nuġanai ġetanuni tarimari boġo vaġa-maororini. Buka Veaġa ekirani ilailanai, “Vei-rakava tarimana ġomi fakami na boġono tore-veġitaia!”

6

Vekotavini ekalesia karomi ġesi

¹ Bema ġomi ta ekalesia karomu ta ġesi ġoveġare-veġareni nai, kara dainai tu Barau asi ġekorana-iaġiani Kota seġaġi tarimari ġeri ai oa samaniani, ġia beġene vevaġa-maoro ġana, a Barau ġena tarimarima veaġari ġeri ai mo meto tu asi ġoġabi-iaġoani vei-maorona, ei? ² Ġomi asi ribami, tanobara maġurinai ġetanuni tarimari tu Barau ġena tarimarima na beġe vaġa-maororini? Karase nai ġomi na mai dagara misiri tu asi ilaila tauġemi na ġemi vegogo ai boġo vaġa-maororini? ³ Ġomi asi ribami, ġita na tu aneru bita kota-vinirini? Bema moġesi bita veini nai tu, atuġamaġini, mai vanaġivanaġi tatanu-iaġiani maġurina dagarari maki bita vetau-ginikaurini riba. ⁴ Ġoġitaiani, bema mai vanaġivanaġi tatanu-iaġiani maġurina dagarari ġita na bita vetau-ginikaurini, karase nai tu Barau asi ġekorana-iaġiani Kota tarimari ġeri ai ġoiaġoni, ġemi beġene vevaġa-maoro ġotoni. ⁵ Maiġesi akirani tu ġomi beġene maiakami ġana. Moġoni korikori, ġomi fakami ai iaunega tarimana sebona ta maki asiġina ġinavaġi moġo, be ġia na tarikakana vekaravari ai mani meto misina asi bevaġa-maoroani, ei? ⁶ A ġomi tu ekalesia karona ta

na karona ta eḡori-kotaiani, ma tauri ruarua tu ḡeiāḡoni, Iesu asi ḡevaḡa-moḡoniani tarimari ḡoirari ai ḡea ruḡa-tarini, ḡekota ḡana.

⁷ Moḡoni, ḡomi tauḡemi moḡo vekaravami ai ḡoveḡori-kotani tauna korikori tu, ḡomi ḡemi veḡabidadama maḡurina na tu moḡoni boḡo keto-korikori. Karase nai tarikakami tari na ḡevaḡa-rakavamini nai tu, asi moḡo ḡoḡabi-raḡerini? Kara dainai ḡofaḡofai ḡemi farefare ḡeverarimi ḡetoni nai tu, asi moḡo ḡoḡabi-ragerini, ei? ⁸ A ḡomi tu tarikakami ḡesi tauḡemi moḡo ḡofaḡofai ḡoveverarini e ḡovevaḡa-rakavani.

⁹ Ḡomi asi ribami, veiḡa iobukaiobukari asi ḡeveini tarimari na Barau ḡena Basileia tu asi beḡe ḡaunaiani. Tauḡemi nuḡami na asi beḡene ḡofami. Korana tu ḡekimani tarimari, kwaivakuku ḡetoma-rakarīḡorini tarimari, veḡura-vanaḡi tarimari, tau tu tau karori ḡesi ḡekimani, ema ḡeḡiḡiraḡeni tauḡeri karori ḡesi maiaka veiḡari beḡene vei ḡetoni tarimari, ¹⁰ ḡelemani tarimari, ḡemata-ḡaniḡanini tarimari, niuniu tarimari, ḡofaḡofa veiḡari ai ḡeveverarini tarimari, ema tarimarima ḡeri maḡuri ḡekiraḡi-rakava rakavarini tarimari na Barau ḡena Basileia tu asi beḡe ḡaunaiani. ¹¹ Ma ḡomi kotari guinenai tu moḡesi ḡoveito-ḡoi tarimami. Senaḡi ḡomi tu ḡita ḡera Barau Iaukana na Iesu Vereḡauka aranai varau eḡuriḡimito, evaḡa-veaḡamito, ema asi ḡemi vei-rakava etato.

Ḡita tauḡanira tu Iauka Veḡa ḡena tanu nu-mana

12 Ta bekirani, “Dagara mabarari au ġegu ai tu asi taravatu,” betoni. Ġomaoroni, senaġi dia mo dagara mabarari ġerina ġomi namo boġo doġarini. Dagara mabarari au ġegu ai tu asi taravatu, senaġi asi namo au dagara ta na beġori-kauguni, benamo ġena tuġu-rakaorakao tarimanai baiaġoni. 13 Ma ta bekirani, “Ġaniġani tu sinaġe ai bene tanu ġana e sinaġe tu ġaniġani ġana.” Mai tu moġoni! Senaġi ġaniġani e sinaġe tu Barau na tauri ruarua bevaġa-rakavarini. Ġita tauġanira Barau na eveiato tu dia tarimarima na bitana kima-iaġia ġana. Asiġina. Barau na tauġani tu Vereġauka ġena eveiato, ma Vereġauka maki tauġani ġena Vere. 14 Barau na Vereġauka mase na evaġa-variġisi ġenoġoiato, ema ġita maki mase na bevaġa-variġisi ġenoġoirani, Barau tauġena ġena seġuka na.

15 Ġomi asi ribami, tata tauġanimi tu Keriso tauġanina koturikoturi, ei? Ma Keriso tauġanina koturikoturi moġeri tu naġabiri, be mata-boraġa tarimari tauġaniri ai navaġa-iaġori? Asiġina ġinavaġi! 16 Ba ġomi tu asi ribami, mata-boraġa vavinena ġesi evekafani tarimana tu mo mata-boraġa vavinena ġesi sebonai ġeiaġoni? Korana Buka Veaġa nuġanai Barau ekirato, “Mo tarima ruarua tu tauġani sebonai moġo beġe iaġoni.” 17 Senaġi Vereġauka ġenai bekafakauni tarimana tu Vereġauka ġesi iauka sebonai beġe iaġoni. 18 Mata-boraġa maġurina ġenana boġono raka-veġita. Veġa rakava mabarari tarimarima na ġeveirini tu tauġani murikana moġo rakavana, senaġi ekimani tarimana tu tauġena tauġanina

nuḡanai evei-rakava viniani. ¹⁹ Ba ḡomi tu asi ribami, ḡomi tauḡaniami tu Iauka Veaḡa ḡena Rubu Veaḡa, ma Iauka Veaḡa tu ḡomi tauḡaniami nuḡanai etanuni, ei? Mani Iauka Veaḡa tu Barau na evinimito, moḡa lorinai ḡomi tu dia tauḡemi ḡemi, senaḡi ḡomi tu Barau ḡena. ²⁰ Ğomi tu Barau na voimi varau eveirito, evoi-ḡenoḡoimito, be tauḡaniami tu Barau ḡena. Moḡa lorinai tauḡaniami na Barau boḡono vaḡa-raḡea.

7

Veḡaraḡo guruḡari

¹ Maitoma tu ḡemi fefai au ḡotore-viniguto guruḡari ma navaḡa-voiri. Tau ta asi eveḡaraḡoni tu namo. ² Senaḡi kima veiḡana eḡorani lorinai, namona tu tau tata tauḡeri ḡaraḡori sebori sebori beḡene ḡaraḡo, e vavine tata maki tauḡeri ḡaraḡori sebori sebori beḡene ḡaraḡo. ³ Tau tauḡanina tu ḡaraḡona ḡena, be tauḡanina ḡaraḡona ḡenai asi bene koua, a ḡaraḡona ḡena ura bene veiri. Vavine maki moḡesi, tauḡanina tu ḡaraḡona ḡena, be tauḡanina ḡaraḡona ḡenai tu asi bene kou-ḡaua, a ḡaraḡona ḡena ura bene veiri. ⁴ Veḡaraḡo vavinena tu asi ḡena maoro ḡia tauḡena tauḡanina ḡenai, a ḡaraḡona tauna moḡo mā ḡena maoro ḡia tauḡanina ḡenai. Veḡaraḡo tauna maki moḡesina, ḡia tu asi ḡena maoro ḡia tauḡena tauḡanina ḡenai, a ḡaraḡona vavinena moḡo ma ḡena maoro ḡia tauḡanina ḡenai. ⁵ Ğoveḡaraḡoto tarimami tu ḡaraḡomi ḡeri ai tauḡaniami asi boḡono kouri. Senaḡi taumi ruarua nuḡa sebonai boḡo kirani, ḡoḡaniveaḡa

e gōgāuḡau boḡo toni, moḡa uranai vauro mo negai boḡono tanu-faka. Senaḡi moḡa bekorini murinai tu, ma boḡono gena-vegogo maia. Moḡesi boḡono vei, be Satani na asi ḡovevaḡa-gwaḡiḡi-iaḡiani gabunai asi bene riba-ḡanimi. ⁶ Maiḡesi aguruḡani tu, ḡomi navaḡa-kavami ḡana moḡo, dia taravatu atoreani, akirani, boḡono veia veḡata atoni. ⁷ Korana au ḡegu ura baregona ḡomi tau mabarami tu au kavana boḡoro vei, asi boḡoro veḡaraḡo. Senaḡi Barau na tau tata varevare eviniato, tau ta ḡena varevare tu bene veḡaraḡo, ma ta ḡena tu asi bene veḡaraḡo.

⁸ Au na asi ḡaraḡori tarimari ema ḡaraḡori ḡemaseto tarimari tu akirarini: Ḡia tu gora, asi beḡene veḡaraḡo, beḡene tanu moḡo au kavana. ⁹ Senaḡi bema ḡia asi ilaila beḡe vevaḡa-gwaḡiḡini nai tu, benamo beḡene veḡaraḡo. Korana beḡe veḡaraḡoni tu namo, a asi namo kima veiḡari nuḡari ai karava noḡa beḡene ḡara.

¹⁰ A Veḡaraḡo tarimami tu mai taravatu avini-mini. Senaḡi mai tu asi au ḡegu taravatu. Asigina. Mai tu Iesu Vereḡauka ḡena taravatu ḡomi ḡemi: Veḡaraḡo vavinena na ḡaraḡona asigina ḡinavaḡi bene dobi-kwaneana. ¹¹ Senaḡi irau ḡaraḡona bedobi-kwaneani nai tu, bene tanu-gora moḡo, a asigina tu, ḡaraḡona ḡesi ma beḡene veḡaraḡo-ḡenoḡoi. Ema veḡaraḡo tauna na maki ḡaraḡona asigina ḡinavaḡi bene dobi-kwaneana.

¹² Tarima kotari ḡeri ai tu nakira, -mai tu au moḡo ḡegu guruḡa dia Vereḡauka ḡena guruḡa, -bema veḡabidadama nuḡanai tarikaka ta ḡaraḡona vavinena tu Iesu asi evaḡa-moḡoniani

vavinena, senaġi ġena ura ġaraġona tauna ġesi beġene tanu-vegogo nai, mo tau na ġaraġona vavinena asi bene dobi-kwanea. ¹³ Ema bema vavine ta ġaraġona na Iesu tu asi evaġa-moġoniani, senaġi eurani ġaraġona vavinena ġesi beġene tanu-vegogo, mo vavine na ġaraġona asi bene dobi-kwanea. ¹⁴ Korana Iesu asi evaġa-moġoniani tauna tu ġaraġona vavinena ġenana moġo veiareva etanuni, ema Iesu asi evaġa-moġoniani vavinena tu ġaraġona tauna ġenana moġo veiareva etanuni. Bema asiġina nai tu, toma ġomi natumi Barau ġoiranai tu asi veiareva, senaġi ġia toma tu veaġa. ¹⁵ Senaġi bema Iesu asi evaġa-moġoniani tauna o vavinena ġaraġona ġenana bedobini nai tu, namo bene dobi, bene raka. Mo Iesu evaġa-moġoniani tauna o vavinena mai dabarai tu befakani, meto ta asi beġwaiiani. Barau na ġomi ekeamito maino ai boġono tanu. ¹⁶ Ġoi veġabidadama vavinemu tu kamasi ġoi oribani, ġoi na ġaraġomu vei-rakava nuġana na bovaġa-maġuriani? O ġoi veġabidadama taumu tu kamasi ġoi oribani, ġoi na ġaraġomu vei-rakava nuġana na bovaġa-maġuriani?

Barau na ekeamito ilailanai boġono tanu

¹⁷ Ġomi tata Iesu Vereġauka na evinimito ilailari ai ema Barau na tata ekeamito ilailari ai moġo boġono tanu. Au na tu mai taravatau misina ekalesia mabarari avaġa-ribarini. ¹⁸ Bema tau ta tauġanina kefina ġelama-vaġiato murinai vau, Barau na ekeaiato nai tu, kefina asi ma bene inu-ġaua, benamo ġelamaiato fauna bene kure-toġaia. Ema bema tau tauġanina kefina roġosi

beġene lama-vaġia nuġanai, Barau na ekeai-
iani nai tu, kefina asi beġene lama-vaġia maia.
19 Korana tu kefi-lamavaġi tu asi anina ta, ema
kefi asi lamavaġi maki asi anina ta. Dagara bareg-
ona tu Barau ġena taravatau guruġari boġabi-
gigitaririni.

20 Tarimarima mabarari aiġesina ġetanuto-ġoi
nuġanai, Barau na ekearito, moġesi moġo beġene
tanu. 21 Ġoi Barau na ekeamuto neganai, ġoi
tu tuġu-rakaorakao tarimamu asi voimu otanuto-
ġoi, ei? Asi ġena rakava, namo moġo. Moġa
tuġamaġi vekwaraġina asi bono vei, senaġi mani
tuġu-rakaorakao maġurina beġe tuġu-vaġimuni
nai tu, bono ġabi-raġea. 22 Korana tarima ta
roġo tuġu-rakaorakao tarimana nuġanai, Barau
na ekeaiato Vereġauka ġesi beġene sebona, ġia
tu varau fakai etanuni, korana ġia tu Vereġauka
ġena tarima. Aba, tauġani ai ġia tu roġo tuġu-
rakaorakao tarimana senaġi. Moġa ilailanai, asi
tuġu-rakaorakao tarimana o fakai etanuni tari-
mana Barau na ekeaiiani tu Vereġauka ġena tuġu-
rakaorakao tarimana. 23 Ġomi tu Barau na voimi
varau eveito, evoi-ġenoġoimito. Be tarimarima
ġeri tuġu-rakaorakao tarimami ai asi boġono iaġo.

24 Tarikakagu mabarami, ġita tata aiġesi
tatanuto-ġoi nuġanai, Barau na ekearato, bena
moġesi moġo Barau ġesi bitana tanu.

Sisiba guruġari gora ema vabu ġeri ai

25 Ma roġosi beġene veġaraġo ġuiatori e futuari
ġeri taravatu ta Vereġauka na au tu asi eviniguto.
Senaġi au ġegu tuġamaġi ai aġitaiani guruġana

nakiraġia, korana au tu Vereġauka ġena vevetuġaġwai moġo etoreguto, guruġa moġoniri moġo bana kiraġiri ġana. ²⁶ Mai nega rakavari maiġeri meto baregori ġeġorani dainai, au atuġamaġini, tau tu toma ġotanuni kavana moġo boġono tanuiaġo. ²⁷ Ġoi oveġaraġoto taumu tu, ġaraġomu dobi-kwanena tuġamaġina asi bono vei. A asi ġaraġomu meromu tu, ġuiato asi bono vetau, ta noġaraġoa uranai. ²⁸ Senaġi bema ġoi boa veġaraġoni maki namo, ġoi na vei-rakava ta asi boveiani. Ma ġuiato beveġaraġoni maki namo, ġia na vei-rakava ta asi beveiani. Senaġi beġe veġaraġoni tarimari tu ġeri maġuri nuġanai meto vovoka beġe doġaririni. Ma au na tu mo meto ġerina navaġa-maġurimi atoni.

²⁹ Tarikakagu mabarami, au na kara akiraġiani tauna tu iniġa: Nega tu bekubi-rakava. Be, maitoma na besinaia beiġoni tu, veġaraġo tauri tu asi ġaraġori noġa beġene tanu. ³⁰ Ema ġetaġini tarimari noġa moġo asi ġetaġini tarimari kavana beġene tanu, e ġeverereni tarimari noġa moġo asi ġeverereni tarimari, e farefare ġevoini tarimari tu farefare ta asi ġeġaunaiani tarimari noġa moġo, ³¹ ema tarima na mai tanobara dagarari ġeġauvei-iaġirini nai, moġeri dagara tu asi beġene ġabiri dagara baregori ġia ġeri maġuri nuġari ai. Korana mai tanobara vetoġana korikori tu varau ekori-iaġoni.

³² Au asi aurani, mai tanobara dagarari na ġemi tuġamaġi beġene vaġa-vonuri. Asi eveġaraġoto tarimana tu Vereġauka ġena dagara etuġamaġi-ġutumarini, aiġesi Vereġauka iauna

bevaĝa-namoani etoni. ³³ Veĝaraĝo tauna tu mai tanobara dagarari etuĝamaĝi-ĝutumarini, aiĝesi ĝaraĝona iauna bevaĝa-iakuani etoni. ³⁴ Moĝesina naima ĝia tu egabi-daĝadaĝani, tavi ta tavi ta na ĝeinuani. Veĝaraĝo vavinena ema asi kota maki ekima-karato ĝuiatona tu ma ĝeri irau. Asi ĝaraĝona vavinena tu Vereĝauka ĝena dagara betuĝamaĝi-ĝutumarini. Ĝia ĝena ura tu tauĝanina ema iaukana beĝene veaĝa Vereĝauka ĝena. Senaĝi veĝaraĝo vavinena tu tanobara dagarari betuĝamaĝi-ĝutumarini, aiĝesi ĝaraĝona iauna bevaĝa-iakuani etoni.

³⁵ Mai tu ĝomi bana vaĝa-kavami ĝana maiĝeri akiraĝirini, dia ĝomi akirakira-ĝaumini. Senaĝi mai tu au ĝegu ura ĝomi boĝono tanu-ginikau moĝo, e kara ta na asi bene koukou-ĝaumi Vereĝauka vetuĝunaĝina boĝo iaĝo-vinini nai.

³⁶ Bema tau ta etuĝamaĝini, kirakauna ĝuiatona, asi kota maki ekima-karato ĝuiatona, ĝenai ĝena veiĝa tu asi roroĝoto, ema ĝena ura kirakauna ĝenai ebarego-lelevaĝini, ma eĝitaiani asi ilaila bevevaĝa-gwaĝiĝini nai tu, tauri ruarua beĝene veĝaraĝo ĝena ura lorinai. Mo tu vei-rakava asi beveini. ³⁷ Senaĝi bema tarima ta nuĝana evaĝa-gwaĝiĝiani, ma dagara ta na nuĝana asi maki evaĝa-ĝariĝariani, e tauĝena tauĝanina ĝena ura etuĝamaĝi-fitoĝaiani, e tauĝena nuĝanai ekirato kirakauna, asi kota maki ekimato ĝuiatona, tu asi beĝaraĝoani, tarimana maki namo. Ĝia na maki veiĝa namona beveiani. ³⁸ Moĝesina naima tarima ta na kirakauna, asi kota maki ekima-karato ĝuiatona, beĝaraĝoani

tu, veigā namona beveiani; senaġi kirakauna asi beġaraġoani tarimana na tu, veigā namo lelevaġina beveiani.

³⁹ Veġaraġo vavinena ġaraġona roġo maġuri etanuni nai, ġia tu veġaraġo taravatuna na eġabiani, be ġaraġona ġesi moġo beġene tanuvanaġi vanaġi. Ġia tu ġaraġona bemaseni, monai vauro ġia befakani. Be ġia beurani, tau ta ġesi ma ġeveġaraġo betoni nai, beġene veġaraġo asi taravatuna. Senaġi Vereġauka evaġa-moġoniani tauna moġo bene ġaraġoa. ⁴⁰ Senaġi au ġegu tuġamaġi ai aġitaiani, ġia moġesi gora moġo betanuni asi ġaraġona nai tu beiaku-lelevaġini. Ema au aribani, au na maki Barau Iaukana aġabiato.

8

Kwaivakuku ġevarevare-vinirini bureġari bitana ġaniri ba asiġina?

¹ Mai tu kwaivakuku ġevarevare-vinirini bureġari guruġari ma aveini. Ġomi kotari ġokirani, “Ġita mabarara tu ma ġera riba.” Oba, mai tu moġoni. Senaġi ġita ġera riba na tu vekokoroku evaġa-ġoraiani, a veuravini na tu tarimarima evaġa-kokoreani. ² Bema tarima ta etuġamaġini, ġia na dagara ta eribaiato, mai tarima na kara bere ribaia dagarana korikorina tu roġosi roġo bere ribaia. ³ Senaġi Barau eura-viniani tarimana tu, Barau ma ribana ġia.

⁴ Moġa lorinai kwaivakuku ġevarevare-vinirini bureġari ġeri ai, au ġegu guruġa tu maiġa: Ġita ribara, mai tanobara nuġanai kwaivakuku tu

asi dagara ta e asi aniri. Ema Barau tu sebona kwariġutu moġo, ma ta tu asiġina maia. ⁵ Aba, mai ġekira-baraurini dagarari ġetanuni gubai o mai tanobarai, korana initoma maġeri barau e vere tu asisebo, ⁶ senaġi ġita ġerai tu, Tamara Barau tu sebona kwariġutu moġo, dagara mabarari tu ġia na evaġa-ġorarito, ema ġita maki ġia ġena tatanuni. Ema Vereġauka Iesu Keriso maki sebona kwariġutu moġo, ġia ġenana dagara mabarari ġeġorato, ema ġita maki ġia na maġuri evinirani nai, tamaġuri-tanuni.

⁷ Senaġi tarimarima mabarari maiġa tu asi ġeribaiani. Korana tarima kotari tu kwaivakuku ġemarana-iaġirito, be maitoma maki bureġa ġeġanirini nai, ġia tu roġo ġetuġa-maġini, mo bureġa tu kwaivakuku ġevarevare-vinirito bureġari. Moġa lorinai moġesi bureġari ġeġanirini nai, ġenuġa-vekwarāġini, ġetuġamaġini, veiġa rakavana ġeveiani.

⁸ Ġita dia ġaniġani na Barau sevina ġana beġabi-kavirani. Bema asi bita ġaniani nai tu, Barau ġoiranai rakava kwaikwai tarimara? Asiġina! O bema bita ġaniani nai tu, Barau ġoiranai tarimarima namora? Asiġina! ⁹ Senaġi boġono ġita-ġinikaua, mo veiġa ġomi na maki boġo veiani riba, maninana ġeri veġabidadama moiramaira tarimari boġo vaġa-vedaġa-raġerini. ¹⁰ Korana bema nuġa moira tarimana na ġoi ma ġemu riba mai gabu ai beġitamuni, kwaivakuku rubunai oġaniġanini nai, ġia tu bolaunaġiani noġa, be beiaġoni, kwaivakuku ġevarevare-vinirito bureġari bea ġanirini. ¹¹ Benamo mo

veḡabidadama moiramaira tarimana, mo tu ḡoi tarikakamu veḡabidadama nuḡanai, ema Keriso tu ḡia maki uranai emaseto, senaḡi ḡoi ḡemu riba dainai mo tarima tu berekwa-rekwani. ¹² Moḡesina naima, mai maḡuri ai tarikakamu bovei-rakava viniani, benamo ḡia nuḡa moira moḡa bovaḡa-rakavaiani nai, ḡoi tu Keriso bovei-rakava viniani. ¹³ Moḡa lorinai, bema au na kwaivakuku ḡevarevare-vinirini bureḡana ta baḡaniani nuḡanai, au tarikakagu ta rakava beveini tu, au bureḡa asi ma baḡani-ḡenoḡoini. Moḡesi aveini anina tu, tarikakagu ta bavaḡa-vedaḡa-raḡeani, benamo rakava beveini ḡesi.

9

Apostolo tarimari ḡeri ḡauvei voina ema ḡeri maoro

¹ Au tu fakai atanuni tarimagu, dagara ta na asi ebarubaruguni. Au tu apostolo, ema ḡita ḡera Vereḡauka Iesu maki aḡitaiato. Ḡomi tu au ḡegu ḡauvei Vereḡauka nuḡanai ḡwaḡwari.

² Bema tarima boruri ḡoirari ai au tu dia apostolo tarimagu, moḡa tu asi kara ta, korana ḡomi ma ribami, au tu apostolo. Ema ḡomi mani ḡemi tu vetoḡa ta, au ḡegu apostolo ḡauveina vaḡa-moḡonina ḡana, korana Vereḡauka ḡoḡabi-raḡeato nai.

³ Au ḡeriba-korikorigu ḡetoni, ḡedanaḡiguni nai, au na tu maiḡesi avaḡa-veserini: ⁴ Ba ḡai apostolo tu asi ḡema maoro, ḡama ḡaniḡani e niuniu dagarari baḡa doḡarini, ei? ⁵ Ba ḡai apostolo tu asi ḡema maoro, ekalesia vavineri baḡa ḡaraḡorini, benamo baḡa ḡori-rakao rakaorini ḡema iaḡoiaḡo

ai, apostolo kotari, e Vereḡauka tarina merori, e Kefas, (mai tu Petero), ḡeveini kavana, ei? ⁶ Ba mai tu au ema Banabas moḡo tauma ruarua tauḡema ḡema ḡauvei ḡenana ḡema-ḡama baḡana ḡoitaḡo? ⁷ Kamara vetari tarimana tu tauḡena ḡena kokore ai eveḡubuto-ḡoi vetari ḡauveina eveiato-ḡoi nuḡanai tu, ei? Ma deikara na vine tavoḡana tu eveiato moḡo, ma vine ḡeḡwato nai tu, ḡwaḡwari asi eḡanirito, ei? Ma dei tu mamoe serina enarito moḡo, a ḡia ḡerina lata tu asi eḡabito, eniuto, ei?

⁸ Ḡomi ḡotuḡamaḡini, mai tu tarimarima moḡo ḡeri tuḡamaḡi guruḡari akiraḡirini, a Barau ḡena taravatu maiḡesi tu asi ekirani ḡotoni, ei? ⁹ Mose ḡena taravatu nuḡanai tu iniḡesi ekirani, “Boro-makau muruna dagara ta na asi bono kou-ḡaua, widi momori nekokiri uranai efanafana-taririni neganai.” Ḡomi ḡotuḡamaḡini, Barau na boro-makau tu etuḡamaḡi-baregorini naima moḡesi eguruḡato? Asiḡina! ¹⁰ Barau na mai tu ḡita etuḡamaḡirato nai maiḡesi eguruḡato. Moḡoni, Barau na mai guruḡa tu ḡita urarai ekiraḡiato. Korana Barau eurato tu, tano efokaiani tarimana e widi tauri ekwari-vaḡirini tarimana, tauri ruarua ḡeḡauvei-iaḡiani dagarana ḡenana eiagomani ḡaniḡanina ḡia maki beḡene ḡani. ¹¹ Ḡomi fakami ai iauka dagarari namori ḡavaroto. Ma ḡomi ḡemina, ḡai tauḡanima vaḡa-kavari ḡana, farefare tu asi veḡata baḡana ḡabi, ei? ¹² Bema ḡomi na apostolo kotari ḡovaḡa-kavarini tauḡanina vaḡa-kavari farefareri e moniri ai, au atuḡamaḡini, ḡai ma ḡema maoro ḡomi ḡemi na farefare e moni barego lelevaḡi baḡara doḡari.

Senagi ġai mo maoro moġa tu asi ġaġauvei-iaġiato. A ġai tu ġavito-maseto e ġananu-maseto moġo, korana asi ġaurato, Keriso varina namona bene raga-rovorovo dabarana baġana kookou-ġaua. ¹³ Ġomi asi ribami, Rubu Veaġai veaġa dagarari ġeġauvei-iaġirini tarimari tu Rubu Veaġa na ġari ġaniġani ġeġabirini? Ema fata veaġanai ġeġauveini tarimari tu, fata veaġanai varevare dagarari ġeġauvei-iaġirini kwari ġari ġeġabirini. ¹⁴ Moġa ilailanai, Vereġauka na taravatu etoreato, ekirato, deikara Vari Namona beġe ġobata-iaġiani tarimari tu, Vari Namona ġevari-fiuani voina beġene ġabia veġata.

¹⁵ Senagi au Vereġauka na mai maoro eviniguto, maiġa tu asi aġauvei-iaġiani. Ema au na maiġeri guruġa atore-vinimini tu akirani, maiġeri veiġa au ġegu ai boġono veiri atoni? Asiġina! Initoma maki au tu maiġesi moġo bana tanu mo bana mase tu namo vedaurea, ġegu ġauvei voina ġomi ġemi ai asiġina ġinavaġi bana vetau. Maiġesi atanuni tu aiakuni e avekokorokuni, ma asi aurani au ġegu vekokoroku tu guruġa koriri moġo benesi. ¹⁶ A Vari Namona baġobata-iaġiani nai, au tu asi bavekokorokuni, korana Vereġauka ekirato, bana vari-fiuva veġata etato. Bema Vari Namona asi bavari-fiuani nai, au tu vetuġagu kekei, asi ġegu namo ta moġo. ¹⁷ Bema au nuġagu siga moġo baurani, mai ġauvei naveia veġata batoni nai tu, ma voigu. Senagi bema dia au ġegu urai aveiani, moġa anina tu, Barau na eviniguto ġauveina, naima aġauvei-iaġiani. ¹⁸ Be, moġesina nai, au voigu tu kara baġabiani? Maiġa moġo: Mo tu Vari

Namona avari-fiuani nai tu, bavarifiu-kavaiani asi voina. Au tu ma ġegu maoro ġegu-ġagu bana ġabia, senaġi ġegu maoro tu asi aġauvei-iaġiani.

Paulo tu tarimarima mabarari ġeri vetuġunaġi tarimanai eiaġoto

¹⁹ Aba, au fakai atanuni tarimagu, dia tarima ta ġena tuġu-rakaorakao tarimagu, senaġi au tauġegu moġo tarima mabarari ġeri vetuġunaġi tarimagu ai avevaġa-iaġoto. Korana mai maġuri ai tu tarima ġutuma baġabi-iaġomarini Keriso ġenai. ²⁰ Iuda tarimari ġesi ġatanuni tu, Iuda tarimagu ai aiaġoni, korana Iuda tarimari bana ġabi-iaġori Keriso ġenai uranai. Au tauġegu tu dia Mose ġena taravatu gaburenai atanuni, senaġi taravatu gaburenai ġetanuni tarimari ġesi ġatanuni tu, au maki taravatu gaburenai atanuni, korana taravatu gaburenai ġetanuni tarimari bana ġabi-iaġori Keriso ġenai uranai. ²¹ A asi ġeri taravatu tarimari ġesi ġatanuni tu, ġia kavana dia taravatu gaburenai atanuni. Moġa anina tu, au Barau ġena taravatu ġenana aveġitato? Asiġina! Au monai tu Keriso ġena taravatau gaburenai atanuni. Moġesi aveini korana tu, asi ġeri taravatu tarimari Keriso ġenai bana ġabi-iaġori uranai. ²² Veġabidadamai moiramoirira tarimari ġesi ġatanuni tu, ġia kavana atanuni. Veġabidadamai moiramoirira atanuni korana tu, veġabidadamai moiramoirira tarimari Keriso ġenai bana ġori-iaġori uranai. Au tu tarimarima mabarari ġeri maġuri irauirauri atovotovorini, bena ġia ġesi ġatanu-sebona sebonani. Korana

aurani, dabara irauirauri mabarari bana ġauvei-iaġiri, be moġeri na tarima kotari bana vaġa-maġuriri. ²³ Au maiġesi aveini tu, Vari Namona bene raga-rovorovo ġana. Korana aurani, Vari Namona ġena namo ġomi ġesi bana ġabi-vegogoa ġana.

Raga-iruiru ai bono kokore

²⁴ Ġomi asi ribami, raga-iruiru ai tu raga-iruiru ai beġe ruġani tarimari mabarari beġe raga-vaġa-seboni, senaġi tarima sebona na moġo kokore voina beġabiani? Ġomi maki moġesi boġono raga-gwada, be kokore voina boġono ġabia. ²⁵ Ġere nuġanai ġeraka-toġani tarimari mabarari tu tauġeri ġerovina-ginikauni tereinini ai. Ġia moġesina ġeveini tu, dia betanu-vanaġi vanaġini koronana beġene ġabia uranai. Senaġi ġita betanu-vanaġi vanaġini koronana bitana ġabia uranai taraga-iruiruni. ²⁶ Moġesi naima, au tu eraga-taġuitaġuini tarimana kavana asi aragani. Senaġi au tu voigu bana ġabia uranai aragawadani. Ema au vefaisi ai evefaisi-ginikauni tarimana kavana aveini, ġegu fais iavara korinai moġo asi etubuni. ²⁷ Asiġina, au tauġanigu tu afaisiani, au ġegu tuġu-rakaorakao dagananai avaġa-iaġoani, ġena ura rakavari asi aveini. Korana asi namo, tarima kotari aġobata-vinirini, senaġi au tauġegu na voigu ġoirai asi baġabiani.

10

Isaraela ġerina bisini matakani

¹ Tarikakagu mabarami, au aurani, ġita tubura ġeri ai kara eġorato moġa asi boġono tuġarekwaia. Ġita tubura tu, Barau na magube etuġuato dabara bene kira-varari ġana, moġa gaburenai ġerakato, ema ġia tu Davara Kakakakana nuġana na ġeraka-vanaġito. ² Ġia mabarari tu magube ai ema daġaru-bara nuġanai Barau na eabatisorito, ma Mose ġena tarimarimai ġeiaġoto. ³ Ġia mabarari iauka ġaniġanina sebona ġeġaniato. ⁴ Ema mabarari iauka nanuna sebona ġeniuato. Korana ġia tu iauka forena, ġia muriri na erakato forena, ġenana nanu ġeniuto. Mo fore moġa tu Keriso. ⁵ Senaġi Barau nuġana tu asi eiakuto ġutuma ġeri ai, moġesi nai tano fakanai tauġaniri ġemase-fitari fitarito.

⁶ Maiġeri dagara ġeġorato tu, ġita matara vaġa-kaniri ġana. Be ġita na moġeri bisini ġitari, benamo ġita dagara rakavari asi bitana mata-ġaniġani iaġiri, ġia ġemata-ġaniġanito kavana. ⁷ Ema kwaivakuku asi bisini toma-rakariġo viniri, ġia kotari ġeġeito kavana. Buka Veaġai ekirani kavana, “Tarimarima ġetanutarito, ma ġeġani-verekoto, moġa murinai tu ġevarigisito, ġeġereto e ġebarato, (mata-boraġai ġedau-toġato).” ⁸ Ema ġita maki asi bisini kima e mataboraġa-taġuitaġui, korana ġia kotari tano fakanai ġekimato e ġemata-boraġato nai tu, tarimarima mabarari 23,000 veġata ġemaseto. ⁹ Vereġauka ġita na asi bisini tovo-naġia, korana ġia kotari na ġetovo-naġiato tarimari tu, mota na ġekafurito, benamo ġemaseto. ¹⁰ Asi bisini guruġa-vemuriġoi, korana ġia kotari ġeguruġa-

vemuriĝoito nai tu, mase aneruna na evaĝi-mase maserito.

¹¹ Maĝeri veĝa ĝeĝorato anina tu, ĝita na bisini ĝitari, benamo matara beĝene kani uranai, ĝita maitoma tatanuni tarimara ĝerai. Korana ini horai mai tanobara tu magonai varau be-raĝasi. ¹² Moĝesi naima, bema ĝomi ĝotuĝamaĝini, ĝemi veĝabidadamai ĝoruĝa-gigitarini ĝotoni nai tu, lorimi boĝono vetore, boĝo ketoni ĝesi. ¹³ Mani veribaĝani ĝoĝoitaĝorini tu, dia veribaĝani boruri. Asiĝi. Mani tu tarima tata ĝeri ai vanaĝivanagi eĝorani dagarari. Barau tu vetuĝamaĝikau Barauna, be beĝitamuni, asi bovaĝa-darereani veribaĝanina tu ĝemu ai asi bevaĝa-foforiani. A ĝoi veribaĝani boraka-ĝoitaĝoni nai, Barau na tu ĝemu raga-maĝuri dabarana ta maki betore-rosiani, korana mo veribaĝani nuĝanai bono ruĝa-gwaĝiĝi ĝana.

Barau e iauka rakavari asi boĝono korana-iaĝi sebonari

¹⁴ Moĝa lorinai, tarikakagu, kwaivakuku tomara-kariĝo viniri ĝerina boĝono veĝita-moĝovaĝi. ¹⁵ Au na tu iaunega tarimami avaĝa-guruĝamini, be tauĝemi na au kara akiraĝirini maiĝeri boĝono tuĝamaĝi-ginikauri. ¹⁶ Anibou taĝaniani neganai, vevaĝa-namo kapusina taĝabiani, ma Barau tavaĝa-namoani, benamo taniuani. Mo tu Keriso rarana mabarara na taniu-sebonaiani, Keriso rarana ĝesi ĝia ema ĝita tasebonani, ene? Ema beredi tatavi-kiraiani nai maki, mabarara Keriso tauĝanina taĝani-vegogoani, Keriso tauĝanina ĝesi ĝia ema ĝita tasebonani, ene? ¹⁷ Ĝita tu vovoka, senaĝi mabarara beredi

sebonai ema tauḡani sebonai taiāḡoni. Tauna korikori, ḡita tu mo beredi sebona moḡo taḡani-vegogoani.

¹⁸ Isaraela tarimari situḡamaḡi-iaḡori. Gini-taḡo dagarari fata veaḡanai ḡegaburito-ḡoi, kwari ḡeḡanirito-ḡoi tu, mo fata veaḡana ḡesi sebonai ḡeiaḡoto-ḡoi. ¹⁹ Au na mai guruḡa aki-raḡirini tauri tu kara? Au akirani, kwaivakuku ḡevarevare-vinirini dagarari tu ma aniri atoni ba? O kwaivakuku tu dagara korikorina atoni ba? ²⁰ Asiḡi. Au tu iniḡesi akirani: Barau asi ribari beseri ginitaḡo dagarari ḡevinini tu, iauka rakavari ḡevarevare-vinirini, a dia Barau ḡevarevare-viniani. Moḡesi nai au tu asi aurani, ḡomi iauka rakavari ḡesi sebonai boḡono iaḡo. ²¹ Ġomi asiḡina ḡinavaḡi Barau ḡena kapusi e iauka rakavari ḡeri kapusi boḡo ḡabi-vegogorini, benamo Barau ḡena kapusi ai boḡo niuni ema iauka rakavari ḡeri kapusi ai maki boḡo niuni. Asiḡina. Ġomi asiḡina ḡinavaḡi Barau ḡena teibolo boḡo ḡaniḡanini e vaḡa-sebo iauka rakavari ḡeri teibolo maki boḡo ḡaniḡanini. ²² Ġita tu maiḡesi sivei, be Barau sivaḡa-uraia tatoni, ei? Be ḡita ḡera kokore tu Barau ḡena kokore evanaḡiato ba?

Vanaḡivanaḡi Barau bisini vaḡa-raḡea

²³ Dagara mabarari tu asi taravaturi, senaḡi dia dagara mabarari ḡerina namo bita doḡarini. Dagara mabarari tu asi taravaturi, senaḡi dia dagara mabarari ḡerina vevaḡa-kava bita doḡarini. ²⁴ Tarima ta tauḡena ḡereḡana ḡena namo moḡo asi bene vetaua, senaḡi tarima tari ḡeri namo beḡene ḡabia uranai bene ḡauvei e bene tanu.

²⁵ Bureġa ġevoivoi-iaġirini gabunai bureġa ġetorerini, moġeri tu boġono ġaniri, mo tu asi taravaturi. Asi boġono vedanaġi-rakaorakao, nuġami boġo tore-metorini garina. ²⁶ Korana, Buka Veaġai ekirani kavana, “Tanobara tu Barau ġena, ema tanobara nuġanai ġetanuni dagarari mabarari maki Barau ġena.”

²⁷ Bema Iesu asi evaġa-moġoniani tarimana na ta beġori-iaġomuni ġena numai ġaniġani, benamo ġoi bourani noiaġo botoni nai, kara ġoiramu ai etore-taririni tu bono ġaniri moġo. Asi bono vedanaġi, nuġamu botore-metoani garina.

²⁸ Senaġi bema tarima ta na bekiramuni, bekirani, “Mai tu kwaivakuku ġevarevare-viniato bureġana,” betoni, moġa vauro asi bono ġania. Korana mo bekira-varamu tarimana uranai e nuġana bevekwarāġini garina. ²⁹ Au na nuġa mainai akiraġirini tu, dia ġoi nuġamu akiraġiani, senaġi mo bekira-varamuni tarimana nuġana akiraġiani.

Betaġu ta ekirani: Kara dainai au, maġuri fakanai e namonai atanuni tarimagu, tarima ta na nuġanai au bekota-viniguni. ³⁰ Bema au na Barau atanikiu-viniani vau aġaniġanini, kara dainai Barau batanikiuani ġaniġanina aġaniani nai tu, guruġa rakavari ġegu ai ekiraġini?

³¹ Moġesi naima, ġoġaniġanini o ġoniuniuni o kara ġoveiani nai, dagara mabarari ai Barau boġono vaġa-raġea. ³² Tarima ta asi boġono vaġa-vedaġa-raġea. Iuda tarimana o irau bese tarimana o Barau ġena ekalesia asi boġono vaġa-daġa-raġeri, beġe ketoni garina. ³³ Au maki avededegwani, tarimarima mabarari nuġari navaġa-

namori ġana. A dia au tauġegu ġegu namo ave-tauani, senaġi tarima vovoka ġeri namo avetaurini, Barau na bene vaġa-maġuriri ġana.

11

¹ Au ġegu maġuri boġono tovtotova, korana au Keriso ġena maġuri atovotovoani bene.

Deba kumuġauna veiġana

² Au na ġomi tu avaġa-raġemini, korana dagara mabarari ai au ġotuġamaġiguni, ema vevaġa-riba guruġari aġabirito, ġemi avaġa-riba-iaġirito, moġeri ġokorana-iaġirini. ³ Senaġi au aurani toma ġomi boġono riba, tau mabarari ġeri deba tu Keriso, ema vavine ġeri deba tu tau; ema Keriso ġena deba tu Barau. ⁴ A tau mabarari debari beġe kumu-ġaurini vauro, beġe ġauġauni o beġe perovetani nai tu, ġeri deba tauna Keriso asi beġe gubakauani. ⁵ Ema vavine mabarari debari asi kumuġau beġe ġauġauni o beġe perovetani nai tu, ġeri deba, (mo tu ġia ġaraġori), asi beġe mataurairini. Korana moġa tu noġa debari ġerarorini kavana. ⁶ Bema vavine ta debana asi ekumuġauni nai tu, debana ġwina beġene fakosi-vaġiri, (mata-boraġa vavineri kavana). Ma bema vavine ta ġwina fakosi-vaġina o raro-vaġina bemaiaakiani nai tu, debana bene kumu-ġaua.

⁷ A tau tu debana asi bene kumu-ġaua, korana ġia tu Barau ġitaġitana kavana, ema ġia na tu Barau marevana baregona evaġa-foforiani. A vavine tu tau marevana. ⁸ Korana dia tau o Adamu tu vavine ġenana eiaġomato, senaġi vavine o Eva tu tau ġenana eiaġomato. ⁹ Ema

Barau na tau eveiato tu dia vavine ġena, senaġi vavine ġia tu tau ġena eveiato. ¹⁰ Moġesi naima vavine na debari beġene kumu-ġauri, korana mo vetoġa na ġia bevaġa-foforiani, ġia tu ma ġeri maoro Barau ġena ġauvei beġe veiani, ema aneru na beġene ġita-vetoġari ġana. ¹¹ Senaġi Vereġauka ġena maġuri dabaranai tau tu dia ġereġari moġo ġetanuni, ma vavine maki dia ġereġari moġo ġetanuni. Asiġina. Vavine tu tau ġesi beġe sebonani, ma tau tu vavine ġesi beġe sebonani. ¹² Korana tu vavine tau ġenana eiaġomato kavana, tau maki vavine ġerina ġeġorani. Senaġi dagara mabarari tu Barau ġenana ġeiaġomani.

¹³ Ġomi tauġemi na ġotuġamaġi-ginikaua. Vavine ta debana asi kumuġauna neganai, Barau ġenai beġuriġurini tu namo ba? ¹⁴ Mai tanobara mabarana nuġanai tau e vavine vetoġara marevari na evaġa-foforiani, tau ta ġwina bevaġa-gara maukaiani tu maiaka veiġana beveiani tauġena ġenai. ¹⁵ Senaġi bema vavine ġwina bevaġa-gara maukaiani nai, mo tu ġia marevana bevaġa-baregoani. Korana Barau na vavine ġwina eviniato tu debana bene kumu-ġaua ġana. ¹⁶ Bema tarima ta beurani, mai guruġa neġarea betoni nai, au tu asi ġegu guruġa ta maia. Senaġi ġegu guruġa sebona tu maiġa: Ġai ġemai ema Barau ġena ekalesia mabarabarari nuġari ai veiġa boruna ta tu asiġina maia.

Vereġauka ġena anibou

¹⁷ Mai tu veiġa tari ġomi na boġono korana-iaġiri veiġari ma nakira-varami. Senaġi au na ġomi tu asi avaġa-raġemini, ġomi ġemi raka-vegogo nuġari

ai tu vevaḡa-rakava tu barego ḡoveiani, a namo ta tu asi ḡovaḡa-ḡoraiani. ¹⁸ Tovotovonai tu iniḡesi nakirami. Au aseḡaḡini, ḡomi ḡemi ekalesia raka-vegogori nuḡari ai tu dia nuḡa sebonai ḡoḡabini, a ḡomi tu ḡovevare-kirakirani, benamo tauḡemi ḡoveḡare-veḡareni. Au na mai guruḡa maiḡa tu kota avaḡa-moḡoniani. ¹⁹ Aba, ḡomi vefakami ai vevare-kirakira tu bene vetore veḡata, be Barau na deidei evaḡa-moḡonimito tarimami tu boḡono fofori.

²⁰ Ḣomi ḡoraka-vegogoni nai tu, dia Vereḡauka ḡena lavi ḡaniḡanina dokona o anibou ḡoḡani-vegogoani. Asiḡina. ²¹ Ḣomi ḡoḡaniḡanini nai, dei eguineni, dei egabini ḡotoni, ḡoveraga-veragaiani, a karomi asi ḡovaḡa-nogarini. Ta tu vito etanuni, ma ta tu eniu-babobaboni. ²² Ḣomi tu asi ḡemi numa, be ḡemi numai asi boḡo ḡanini e boḡo niuni ḡotoni, ei? Ma Barau ḡena rubu tu dagara misina ḡotoni, ḡoḡita-ḡuirāḡiani, ema asi ḡeri-ḡari tarimari ḡovaḡa-maiakarini, ei? Au ḡomi ḡemi ai tu kara nakiraḡia, navaḡa-raḡemi ba? Asiḡina ḡinavaḡi, au na ḡomi tu asi bavaḡa-raḡemini.

²³ Ḣomi mai avinimini guruḡana maiḡa tu Vereḡauka ḡenana aḡabiato guruḡana: Iesu Vereḡauka ḡerevaiato boḡinai beredi eḡabi-vaisiato, ²⁴ benamo Barau evaḡa-namoato murinai, etavi-kiraiato, benamo ekirato, “Ḣoḡabia, ḡoḡania, mai tu au tauḡanigu, ḡomi urami ai ginitaḡo dagananai eiaḡoto. Mai veḡa boḡono veia-ḡoi, au tuḡamaḡi-iaḡigu ḡana.” ²⁵ Mo lavi ḡaniḡanina o anibou murinai, Iesu

na beredi eveiato ilailanai kapusi ma eḡabi-
vaisiato, benamo ekirato, “Mai kapusi tu Barau
ḡena Ginitaḡo Variḡuna, au raragu na bevaḡa-
moḡoniani. Mai kapusi ai boḡo niuani nai, au
tuḡamaḡi-iaḡigu ḡana boḡono niu.”

²⁶ Korana mai beredi boḡo ḡaniani e mai
kapusi ai vine nanuna boḡo niuani nai tu,
vanaḡivanaḡi Vereḡauka ḡena mase boḡo vari-
fiuani mo, ḡia ma beḡenoḡoini. ²⁷ Moḡesina naima
deikara na Vereḡauka asi begubakauani vau, mai
beredi beḡaniani e Vereḡauka ḡena kapusi ai be-
niuni nai, mo tarima na Vereḡauka tauḡanina
ema Vereḡauka rarana ḡenai vei-rakava beveini.
²⁸ Tarima ta ḡia nuḡana bene ragaḡi-guinea vauro,
mo beredi bene ḡania, ema mo kapusi vine na-
nuna bene niua. ²⁹ Korana deikara na Vereḡauka
asi begubakauani vau beḡanini ema beniuni nai,
mo beredi beḡaniani e mo kapusi ai vine nanuna
beniuani nuḡanai tu, ḡia tauḡena moḡo bevekota-
vinini e rakava metona ḡenai betore-kauani. Ko-
rana ḡia na Iesu tauḡanina tu asi etuḡamaḡi-
doḡariani. ³⁰ Moḡesi naima ḡomi fakami ai ḡutuma
tu tauḡanimi ḡemoirani e ḡokeveni, kotari maki va-
rau ḡemaseto. ³¹ A bema ḡita tauḡera nuḡara bita
vetau-guinerini nai tu, Barau na ḡita asi bekota-
vinirani. ³² Senaḡi Vereḡauka na ḡita ḡera kerere
bekiraḡirini nai tu, ḡia na bevaḡa-matakanirani.
Vereḡauka ḡita moḡesina beveirani tarimara tu,
tanobara maḡurinai ḡetanuni tarimari ḡesi asi
bene vaḡa-rakava sebonara ḡana.

³³ Moḡesi naima, tarikakagu, anibou uranai
boḡo raka-vegogoni nai, asi boḡono veiḡari-

veigari, karomi tari maki boĝono vaĝa-nogari. ³⁴ Bema ta bevitoani nai tu, ĝena numai bene ĝaniĝani. Asi namo ĝemi raka-vegogo na tu ĝomi kota-vinimi dabarana maki bevaĝa-ĝoraiani. Guruĝa kotari tu roĝo bana iaĝosi vauro, ma bana kira-varami.

12

Iauka Veaĝa ĝena varevare

¹ Tarikakagu mabarami, toma tu aurani, Iauka Veaĝa na ĝomi tata evinimini varevareri nakira-varami. Korana au aurani maĝeri varevare ĝomi na boĝono ribari. ² Ĝomi ma ribami, Barau roĝosi roĝo boĝoro ribaia neganai, dagara kotari na asi ĝeguruĝani babarauri ĝeri ai ĝeĝori-iaĝomito-ĝoi e ĝeĝori-taĝuitaĝuimito-ĝoi. ³ Moĝesi naima avaĝa-ribamini, Barau Iaukana na eĝori-kauani tarimana tu asi bekirani, “Iesu iatanai rakava barana bene tanu.” Ema tarima ta maki maĝesi asi bekira-kavani, “Iesu tu Vereĝauka,” senaĝi Iauka Veaĝa na beboroĝiani tarimana tu moĝa.

⁴ Iauka ĝena varevare tu irauirauri, senaĝi Iauka sebona moĝo ĝenana ĝeiaĝomani. ⁵ Vetuĝunaĝi-iaĝovini dabarari tu irauirau, senaĝi Vereĝauka tu sebona moĝo ĝenana ĝeiaĝomani. ⁶ Ĝauvei veiveiri seĝukari maki irauirau, senaĝi Barau tu sebona na moĝo ĝena tarimarima mabarari nuĝari ai evaĝa-ĝorarini. ⁷ Iauka Veaĝa tu tarima tata ĝeri ai efoforini, korana ekalesia mabarana vevaĝa-kava beĝene doĝari uranai. ⁸ Tarima ta tu Iauka Veaĝa na guruĝa iaunegari eviniani, ma tarima ta tu mo Iauka Veaĝa

sebona na Barau ġena guruġa tauna korikori evaġa-ribaiani. ⁹ Ma mo Iauka Veaġa sebona na tarima ta tu veġabidadama eviniani, ma mo Iauka sebona na tarima ta tu keve tarimari vaġa-namori varevarena o seġukana eviniani. ¹⁰ Ma tarima ta tu nuġa-farevaġi veġari boruri bene veiri varevarena o seġukana eviniani, ma tarima ta tu bene peroveta ġana seġuka eviniani, ma tarima ta tu Barau Iaukana o iauka rakavari boruri bene ribari varevarena o ribana eviniani, ma tarima ta tu garo irauirauri ai bene guruġa varevarena o ribana eviniani, ema tarima ta tu garo irauirauri ai beġe guruġani nai, guruġa aniri bene vaġa-vanaġiri varevarena o ribana eviniani. ¹¹ Maiġeri mabarari tu Iauka Veaġa sebona kwariġutu moġo ġena ġauvei. Ema mai Iauka Veaġa na ġena ura ilailanai varevare tarima tata evinirini.

Tauġani tu sebona, ma legana ġutuma gorogoro

¹² Tarima tauġanina tu sebona moġo, senaġi legana tu ġutuma gorogoro; ma mo tauġani legana tu asisebo, senaġi ġia mabarari na tu tauġani sebona kwariġutu ai moġo ġeiaġoto. Keriso maki moġesina. ¹³ Ġita kotari tu Iuda tarimara e tari tu irau bese tarimara, kotari tu tuġu-rakaorakao tarimara e tari tu fakai tatanuni tarimara, senaġi ġita mabarara tu Iauka Veaġa sebona na ebatatorato, benamo tauġani sebonai taiaġoto. Ema Barau na ġita mabarara ġerai Iauka Veaġa sebona evinirato, ġia na bene vaġa-vonura ġana.

¹⁴ Tauġani maki dia legana sebona na moġo eveiato, senaġi lega ġutuma gorogoro na. ¹⁵ Bema kwaku bere kira, “Au tu dia ġima, be au tu dia

tauḡani legana ta.” Asiḡina, ḡia tu roḡo tauḡani legana ta veḡata. ¹⁶ Ma seḡa ma bere kira, “Au tu dia mata, be au tu dia tauḡani legana ta.” Asiḡina, ḡia tu tauḡani legana ta veḡata. ¹⁷ Bema tauḡani mabarana tu bere mata moḡo nai tu, kamasi vau bere seḡaḡi. Ma bema tauḡani mabarana bere seḡa moḡo nai, dagara bonari tu kamasi vau bere noḡori. ¹⁸ Senaḡi Barau na lega tata tauḡani ai etorerito. Barau na ḡena ura gaburi tatai etorerito. ¹⁹ Bema tavi sebona moḡo tauḡani ai bere iaḡo nai tu, tauḡani mabarana tu kamasi? ²⁰ Senaḡi tauḡani moḡesina tu asiḡina. Tauḡani legana tu ḡutuma, senaḡi tauḡani tu sebona moḡo.

²¹ Moḡesi naima mata na ḡima maiḡesi asi bekiraiani, “Au na ḡoi asi aura-vinimuni,” o deba na kwaku asi bekiraiani, “Au na ḡoi asi aura-vinimuni.” ²² Ma tavi ta reke ai bita ḡitaiani tu, mo tauḡani legari tari taḡitarini asi kokoreri tatoni, senaḡi bema moḡeri lega asiḡina nai tu, tauḡani asi bere ḡauvei-ginikau. ²³ Ema tauḡani legari tari tatuḡamaḡi-keirini, takirani, moḡeri lega gubakauri tu kei tatoni, senaḡi moḡeri ḡeri ai ḡita ḡera vegubakau tu barego tatoreani. Ma tauḡani legari kotari ḡitaḡitari tu asi marevari, senaḡi moḡeri ḡita na tu nuḡara mabarari ḡesi tanari-ginikaurini. ²⁴ Ma tauḡani legari kotari ma marevari dagarari tu asi tatuḡamaḡi-baregorini. Senaḡi Barau na tu tauḡani legari irauirauri mabarari etore-sebonarito, benamo ḡia na asi ḡegubakaurini legari tu vegubakau barego iatari ai etore-kauato. ²⁵ Barau na moḡesi eveiato korana tauḡani legari kotari moḡo asi bisini vaḡa-

namori ġana. Senaġi tauġani legari mabarari bisini ġitaġau-ilailari ġana. ²⁶ Bema lega sebona ta bemidigu-midiguni nai, lega mabarari ġia ġesi beġe midigumidigu sebonani. Ema lega ta beġe matauraiani nai tu, lega mabarari mo lega ġesi beġe iaku-vegogoni.

²⁷ Ġomi tata manigemi tu Keriso tauġanina legari tata ġia tauġanina nuġanai. Ma ġomi mabarami tu Keriso tauġanina sebonai ġoiagoto.

²⁸ Benamo ekalesia nuġanai Barau na mabarari ġeri ġauvei tata evinirito. Eto-re-guinerito tarimari tu apostolo tarimari, ġia muriri ai vaġa-ruaruana tu peroveta tarimari etorerito, ma ġia muriri ai vaġa-toitoina tu vevaġa-riba tarimari etorerito. Ma muriri ai tu nuġa-farevaġi veiġari beġene vei tarimari, ma muriri ai tu keve tarimari beġene vaġa-namori varevarena o seġukana ġeġabiato tarimari, e beġene vevaġa-kava tarimari, e ġauvei tari beġene ġori-kauri tarimari, ema garo irauirau ai beġene guruġa tarimari.

²⁹ Tarimarima mabarari tu apostolo tarimari moġo ba? Tarimarima mabarari tu peroveta tarimari moġo ba? Tarimarima mabarari tu vevaġa-riba tarimari moġo ba? Tarimarima mabarari tu nuġa-farevaġi veiġari ġeveirini tarimari moġo ba?

³⁰ Tarimarima mabarari keve tarimari ġevaġa-namorini varevarena o seġukana ġeġabiato tarimari ba? Tarimarima mabarari garo irauirau ai ġeguruġani ba? Tarimarima mabarari garo irauirau ai ġeguruġani guruġari tauri ġekiraġi-foforirini tarimari ba? ³¹ Varevare baregona korikori boġono ura-dikadika-iaġia.

Veuravini

Maitoma dabara namo vedaureana au na ġomi ġemi avaġa-foforiani.

13

¹ Bema au tarimarima ġeri garo irauirauri ai bara guruġa ema aneru garori ai maki bara guruġa, senaġi au asi ġegu veuravini, au ġegu guruġa tu auri ġekwariani o funu ru-arua ġevaġa-vesekerini gururi ġeraġeni kavana.

² Bema peroveta varevarena o seġukana ġegu ai bere tanu, ema riba mabarari e vekure-toġa dagarari mabarari bara ribari. Ema ġegu veġabidadama barego bere tanu, be ġoro baregori maki bara vaġa-veraġa-raġeri, ma gabu boruri ai ma beġerea ruġa. Senaġi au asi ġegu veuravini nai, au tu asi ġegu namo ta. ³ Ema ġegu farefare mabarari asi ġeri-ġari tarimari bara viniri, e tauġanigu tarimarima ġimari ai bara tore-kaua, benamo beġere gabua, senaġi au asi ġegu veuravini nai, au na dagara namona ta asi bara doġaria.

⁴ Ma ġena veuravini tarimana tu evevaġa-gwaġiġini. Veuravini tu vevetuġaġwa e vevaġa-kava na evonuto. Veuravini nuġanai mama asi etanuni. Veuravini nuġanai veiavi e vekiraġi-varaġevaraġe asi etanuni. ⁵ Veuravini na tarimarima vaġa-rakavari veiġari asi eveirini, tauġena ġena namo moġo asi evetauani, asi ebaru-ġariġarini, ta ġena rakava asi etuġamaġi-taġorini. ⁶ Vei-rakava asi eiaku-iaġirini, senaġi Barau ġena guruġa ema maġuri moġoniri moġo eiaku-iaġirini. ⁷ Veuravini tu ma manauna ġesi

dagara mabarari nuḡari ai eruḡa-tarini, dagara mabarari nuḡari ai Barau tu bevaḡa-moḡoniani, ema ḡena vetuḡamaḡikau maki Barau ḡenai roḡo betoreani, meto mabarari ai bekokoreni.

⁸ Veuravini tu asi veḡata ekorini, beruḡa-taḡo vanaḡi-vanaḡini. Peroveta guruḡari mabarari neḡi beḡea korini, ḡaro irauirau mabarari maki beḡea magoni, riba mabarari beḡea korini.

⁹ Korana ḡita ḡera riba tu koturi moḡo e ḡera peroveta maki koturi koturi moḡo. ¹⁰ Senaḡi mo dagara namo vedaureana beiaḡomani nai,

mo kotuna moḡo namo taribarito dagarari tu beḡe rekwa-rekwani. ¹¹ Au roḡo mero misigu ai tu, mero misiri ḡeri guruḡa na aiaḡoto-ḡoi,

mero misiri ḡeri tuḡamaḡi na aiaḡoto-ḡoi, ema mero misiri ḡeri tuḡamaḡi na atuḡamaḡito-ḡoi. Senaḡi au ama tau-doḡadoḡato nai tu, mero misimisiri ḡeri tuḡamaḡi mabarari atore-veḡitarito.

¹² Toma Barau ḡena dagara tu veḡia ai noḡa taḡita-vaguna vagunarini. A Barau ḡoirana ema ḡita ḡoirara bita veḡita-veḡita karakarani, monai vauro Barau ḡena dagara vetoḡari korikoriri bita ḡita-ginikaurini.

Toma au na tu koturi moḡo aribarini. Senaḡi mo ḡaro ai vau baribaginikaurini, au Barau na eriba-ginikauguto kavana.

¹³ Mai dagara toitoi tu beḡe tanu-vanaḡi vanaḡini: Veḡabidadama, vetuḡamaḡikau, ema veuravini. Senaḡi mai dagara toitoi vekaravari ai tu veuravini moḡo barego lelevaḡi.

14

Iauka Veḡa ḡena varevare dagarari tari

ġauvei-iaġiri

¹ Veuravini maġurina boġono vetau-guinea! Ema Iauka Veaġa ġena varevare boġono uravini barego-iaġiri; a Iauka Veaġa ġena peroveta varevarena o seġukana tu boġono uravini barego-lelevaġia. ² Korana garo boruri ai eguruġani tarimana tu dia tarimarima evaġa-guruġaiani, senaġi ġia tu Barau moġo evaġa-guruġaiani. Moġoni, tarimarima na ġia kara bekiraġiani tu asi beġe tuġamaġi-dogařiani, korana ġia tu Barau Iaukana na vekuretoġa dagarari ekiraġirini. ³ A eperovetani tarimana tu tarimarima evaġa-guruġarini. Ma ġia ġena peroveta guruġari na tu tarimarima evaġa-kokorerini, elaunaġirini, ema tarimarima nuġari evaġa-gwaġiġirini. ⁴ Garo boruri ai eguruġani tarimana tu tauġena ġena veġabidadama moġo evaġa-tubuani, a eperovetani tarimana na tu ekalesia mabarari ġeri veġabidadama evaġa-kokorerini.

⁵ Au ġegu ura tu ġomi mabarami garo boruri ai boġono guruġa. Senaġi au aura-baregoni ġomi tu Barau ġenana ġeiaġomani guruġari boġono peroveta-iaġiri. Korana Barau ġenana ġeiaġomani guruġari eperoveta-iaġirini tarimana na garo irauri ai eguruġani tarimana evanaġiani; senaġi garo irauri ai beguruġani tarimana beguruġani guruġari ma beġe vaġa-vanaġirini e beġe kiraġi-fakarini tu lorinai. Korana beġe vaġa-vanaġirini e beġe kiraġi-foforirini nai tu, ekalesia ġeri veġabidadamai kokore beġe ġabini.

⁶ Tarikakagu mabarami, bema au baiaġosini ġomi ġemi ai ġaronai tu, garo boruri ai basi

vaġa-guruġamini, senaġi guruġa tauri tu asi baki-raġi-foforirini; monana au ġeguna namo ta boġo ġabiani ba? Asiġina! Moġoni, Barau na au evaġa-ribaguni guruġari ġomi ġemi ai bakiraġi-foforirini o riba bavanimini, o baperovetani, o Barau ġena guruġa ġemi ai havevaġa-riba iaġiani, monai vauro au ġeguna namo boġo ġoitagōni. ⁷ Miusiki vaġa-ġereri dagarari boġono tuġamaġiri, ilailana ivirikou o hap (gita kavana). Bema gururi asi beġe raġe-ginikauni nai tu, kamasi tarima na kamara mari ġeġere-iaġiani bita seġaġi-leaiani? Ġia tu mo ivirikou o hap gururi beġe raġe-ginikauni vauro, kamara mari ġeġere-iaġiani bita ribaiani. ⁸ Ema bema vetari kibina asi beġe fururu-ginikauni nai tu, ta na tuari uranai asi berovinatoreni. ⁹ Ġomi maki moġesina kavana, bema garo boruri ai boġo guruġani nai, tarimarima tu kamara dabarai ġomi na kara ġokiraġiani beġe tuġamaġi-doġariani? Ġomi ġemi guruġa mo tu tano korinai boġo kiraġirini noġa iavara boġo vaġa-guruġaiani. ¹⁰ Mai tanobarai garo irauirau tu asisebo, ma ġia mabarari ma tauri moġo. ¹¹ Senaġi bema garo ta anina asi ribagu, moġa tauna tu, au tu dia mo garo borunai eguruġani tarimana ġena vanuġa tarimagu, ema ġia maki moġesina, ġia tu dia au ġegu vanuġa tarimana. ¹² Ġomi ġemi ai maki moġesina. Ġomi tu Iauka Veaġa ġena varevare ġouravini-barego iaġirini; ma toma tu ekalesia ġeri veġabidadama vaġa-kokorena varevarena ġabiġabina uranai boġono kokore, be mo varevare ai tu boġono tubu.

¹³ Moġesi naima, garo boruri ai eguruġani

tarimana tu, ġauġau ai Barau bene noġia, be kara bekiraġirini guruġari maki bene vaġa-vanaġiri e bene kiraġi-foforiri. ¹⁴ Korana bema au garo boruri ai aguruġani tu, au iaukagu moġo eġuriġurini, a au ġegu tuġamaġi ai tu asi atuġamaġi-doġarini au tu kara akiraġirini. ¹⁵ Be kara toma aveiani? Au tu iaukagu ġenana bana ġauġau, ema batuġamaġi-fakaiani garonai maki bana ġuriġuri. Au iaukagu ġenana bana mari, ema batuġamaġi-fakaiani garonai maki bana mari. ¹⁶ Bema ġoi iaukamu na Barau mari ai ovaġa-raġeani nai tu, kamara dabarai mo garo asi ribana tarimana “Amen” betoni, ġoi Barau ovaġa-namoani nuġanai, ei? Ġia tu “Amen” asi bekiraġiani, korana ġia asi beribani ġoi kara okiraġiani. ¹⁷ Moġoni, ġoi na Barau tu otanikiu-ginikauani, senaġi mo sevimu tarimari ġeri veġabidadama tu asi ovaġa-kokorerini. ¹⁸ Au na Barau atanikiuani, korana au garo boruri ai tu aguruġa-iakuni, ġomi mabarami avanaġimini. ¹⁹ Senaġi ekalesia ġuriġuri ġeraka-vegogoni nai, namona tu beġe tuġamaġi-fakaiani garonai guruġa imaima moġo bana kiraġiri, tarimarima tari bana vaġa-ribari. Moġesina tu namo, a garo boruri ai guruġa 10,000 bakiraġirini tu asi ġena namo ta.

²⁰ Tarikakagu mabarami, mero misimisiri ġeri tuġamaġi kavana asi boġono tuġamaġi. A vei-rakava ġeri reke ai tu mero raraka-rarakari ilailari ai boġono iaġo. Senaġi tuġamaġi-fakai tu tau-doġadoġa kavana boġono vei. ²¹ Buka Veaġa nuġanai tu maiġesi etoreato, “Vereġauka ekirani,

‘Tarima garori boruri na
ema gabu boru tarimari mururi na
au na maiġeri tarima bavaġa-guruġarini.

Senaġi moġesi maki asi veġata beġe seġaġi-
viniguni.’ ”

²² Moġesi naima garo boruri ai ġeguruġani tu, Iesu asi ġevaġa-moġoniani tarimari moġo ġeri ai tu vetoġa ta, a dia Iesu ġevaġa-moġoniani tarimari ġeri vetoġa. Senaġi Barau ġena guruġa ġeperoveta-iaġirini tu, Iesu ġevaġa-moġoniani tarimari moġo ġeri, a dia Iesu asi ġevaġa-moġoniani tarimari ġeri. (Mai tu, garo boruri ai ġeguruġani tu, Iesu asi ġevaġa-moġoniani tarimari na vevaġa-kava ta asi beġe ġoitaġoani. Senaġi Barau ġena guruġa ġeperoveta-iaġirini tu, Iesu asi ġevaġa-moġoniani tarimari na vevaġa-kava beġe ġoitaġoani).

²³ Bema ekalesia mabarami gabu sebonai ġoraka-vegogoni, benamo mabarabarami garo boruri boġo guruġani, ma nuġanai tu ġomi fakami ai asi ribana tarimana ta o Iesu asi evaġa-moġoniani tarimana ta bema raka-toġani nai, bekirani, “Ġomi tu debami beġe rakava, boġo babo!” betoni. ²⁴ Senaġi bema mabarami boġo perovetani nuġanai, ġomi fakami ai Keriso asi evaġa-moġoniani tarimana ta o asi etuġamaġi-fakani tarimana ta bema raka-toġani nai tu, ġomi mabarami na Barau ġena guruġa ġoperoveta-iaġiani guruġari na mai tarima loruna begwanuani, benamo beribani, ġia tu vei-rakava tarimana, ema mabarami na boġo ġita-viriġiani. ²⁵ Mo tarima ġena tuġamaġi vekuretoġari mabarari

boĝo kiraĝi-foforirini, benamo bevetui-tarini, Barau betoma-rakarigo viniani, bekirani, “Moĝoni, Barau tu ĝomi ĝesi etanuni.”

Toma-rakarigo veiĝari roroĝotori

²⁶ Moĝesina naima, tarikakagu, ĝuriĝuri boĝo raka-vegogoni nai, ĝomi mabarami tata ma ĝemi ĝauvei. Tari tu mari beĝe ĝabini, tari tu beĝe vevaĝa-ribani, tari tu garo boruri ai beĝe guruĝani, tari tu Barau ĝena guruĝa beĝe vaĝa-foforirini tarimari, tari garo boruri ai beĝe guruĝani guruĝari beĝe vaĝa-vanaĝirini e beĝe kiraĝi-foforirini. Dagara mabarari tu ekalesia ĝeri veĝabidadama vaĝa-tubuna ĝana moĝo boĝono veiri. ²⁷ Bema tarima ta garo boruri ai eguruĝani nai, tarima ruarua o toitoi ma beĝene guruĝa. Namona tu tarima toitoi na beĝene guruĝa-karua, senaĝi tauri toitoi vaĝa-sebo asi beĝene guruĝa. Ta bene guruĝa-ĝosi murinai vauro ta ma bene guruĝa, ma ta maia. Benamo garo boruri ai beĝe guruĝa-ĝosini murinai tu, ekalesia ta na moĝesi guruĝa bene vaĝa-vanaĝiri, bene kiraĝi-foforiri. ²⁸ Senaĝi bema vaĝa-vanaĝi tarimana ta asiĝina nai tu, mo garo boruri ai eguruĝani tarimana tu rubu nuĝanai asi bene guruĝa. Ĝereĝana tauĝena vau bene guruĝa-vevini, ema Barau bene vaĝa-guruĝaia. ²⁹ Barau ĝena guruĝa ĝeperoveta-iaĝirini tarimari ruarua o toitoi beĝene peroveta, ma kotari na tu moĝeri guruĝa beĝene vetau-ginikaŭri. ³⁰ Bema Barau ĝena guruĝai etanu-tarini tarimana ĝenai

efoforini, bene kiraġi-foforia ġana nai, eguruġa-guineni tarimana ġena guruġa tu bene vaġa-magoa. ³¹ Namona tu ġomi sebomi sebomi boġono peroveta, be kara ġokiraġiani mabarari beġene riba ema mabarari beġene launaġiri. ³² Barau ġenana peroveta guruġari edoġaririni tarimana tu, moġeri guruġa ġena urai vau bekiraġirini. ³³ Barau tu dia vei-veġonu veġonu evaġa-ġoraiani Barauna, senaġi ġia na tu maino evaġa-ġoraiani Barauna.

Ekalesia doġorori mabarari ġeveini kavana, ³⁴ ġomi ġemi vavine maki ekalesia vegogori ai asi beġene guruġa, korana ġia tu asi ġeri maoro ġia beġe guruġani. Senaġi ġia tu Mose ġena taravatu na ekiraġiani ilailanai beġene tanu tau gabureri ai. ³⁵ Bema dagara tari ġeribari beġe toni nai tu, ġaraġori numai vauro beġenea danaġiri. Korana vavine ekalesia vegogori ai beġe guruġani tu ma maiakana. ³⁶ Ġomi na mai guruġa asi ġoġabi-raġeani? Barau ġena guruġa tu ġomi ġemina erefoto ba? Ba Barau ġena guruġa na tu ġomi moġo ema ġoitaġomito, ei?

³⁷ Bema tarima ta tauġena evetuġamaġini ġia tu peroveta ema ġia tu Iauka Veaġa na evonuvonu-raġeto etoni tarimana tu, ġomi mai atore-vinimini guruġari bene ġabi-raġeri, bene kira, mai tu moġoni Vereġauka ġena taravatu guruġari. ³⁸ Bema tarima ta maġeri guruġa betuġamaġi-fitoġarini, Barau na ġia maki betuġamaġi-fitoġaiani.

³⁹ Moġesi naima, tarikakagu, peroveta uradikadikana tu boġono vei, ma garo boruri ai

guruḡa-iaḡiri ai tu asi boḡono vekiraḡoi. ⁴⁰ Senaḡi dagara mabarari boḡono ḡauvei-iaḡi ginikauri, ema dabara korikoriri ai boḡono veiri.

15

Iesu ḡena variḡisi-ḡenoḡoi

¹ Tarikakagu mabarami, au aurani, mo Vari Namona, ḡomi ḡemi aḡobata-iaḡiato moḡa, ḡemi tuḡamaḡi ai ma navaḡa-variḡu ḡenoḡoia. Mai Vari Namona ḡomi na tu ḡoḡabi-raḡeato, ema ḡomi tu mai Vari Namonai ḡoruḡa-gwaḡiḡini. ² Bema au na mo aḡobata-vinimito guruḡana moḡa roḡo boḡo ḡabi-gwaḡiḡiani nai, ḡomi tu mo Vari Namona ḡenana Barau na bevaḡa-maḡurimini. A bema asiḡina nai tu, ḡomi na ḡovaḡa-moḡonikavaiato.

³ Vereḡauka ḡenana au na kara adoḡariato guruḡana tu, ḡomi ma akira-varamito. Mo guruḡa moḡa tu guruḡa giniginena e guruḡa baregona. Mo guruḡa tu Buka Veaḡai ḡetoreato guruḡana ilailanai, ekirani: Keriso ḡita ḡera rakava bene ḡabi-vaḡiri uranai emaseto; ⁴ ma ḡeguriato, ma ḡaro vaḡa-toitoinai mase na ma evariḡisi-ḡenoḡoito, Buka Veaḡai ḡetoreato ilailanai. ⁵ Benamo Petero ḡenai evevaḡa-foforito, ma murinai tu ḡena mero gabanana ruarua (12) ḡeri ai maki. ⁶ Moḡa murinai tu veḡabi-dadama nuḡanai tarikaka mabarari sinau imaima (500) ḡevegogoto nuḡanai ḡeri ai efoforito; tari varau ḡemaseto, a ḡutuma tu roḡo maḡuri. ⁷ Ma murinai tu Iakobo (o Iames) ḡenai efoforito, ma murinai tu apostolo mabarari ḡeri ai maki.

⁸ Ma magona korikorinai tu, au, noġa moġo amaġuri-rakavato tarimagu, ġegu ai ema fororito. ⁹ Korana au tu apostolo mabarari ġeri dokona korikori tarimagu, ma au tu asi ġegu namo ta moġo, tarimarima na au apostolo tarimagu ai beġe kiraġiguni. Korana au na Barau ġena ekalesia avaġa-midigu midigurito-ġoi, e alai-lausilausirito-ġoi. ¹⁰ Senaġi Barau ġena namo e varevare-barai, au tu mai ġegu apostolo tarimagu ai ama iaġoto. Ema Barau ġena namo e varevare-bara au ġegu ai tu asi etore-kavaiato. Moġoni, au na ġauvei tu barego lelevaġi aveiato, a apostolo kotari tu asiġina. Senaġi mo tu dia au tauġegu ġegu kokore ai moġeri ġauvei aveirito. Asiġina. Mo tu Barau ġena namo e varevare-barai kokore eviniguto, benamo mo ġauvei aveirito. ¹¹ Moġesina naima au aġobatato o apostolo tari ġeġobatato, asi ġena irau ta, korana vari tu sebona moġo ġaġobata-iaġiato, ma ġomi na maki mo vari sebona, moġa moġo ġovaġa-moġoniato.

Ġita ġera variġisi-ġenoġoi

¹² Senaġi bema Keriso ġaġobata-iaġiani nai, ġakirani, Keriso tu Barau na mase na ma evaġa-variġisi ġenoġoiato ġatoni, kamasi nai ġomi fakami ai ġomi kotari tu ġokirani, mase tari-mari tu asi ma beġe variġisi-ġenoġoini? ¹³ Bema mase na variġisi-ġenoġoi tu asiġi, moġa tauna tu, Keriso mase na tu asi ma evariġisi-ġenoġoito. ¹⁴ Ema bema Keriso mase na asi evariġisi-ġenoġoito, moġa anina, ġai ġema ġobata tu asi tauri, ema ġomi ġemi veġabidadama maki asi

tauri. ¹⁵ Moĝesi tu ĝai beĝere ribama, Barau na asi eveiatio dagarana ĝai na tu ĝakiraĝi-moĝoni moĝoni-kavaiani, ĝaĝofaĝofani. Korana ĝai na Barau varina ĝafiuani, ĝakirani, Barau na Keriso mase na ma evaĝa-variĝisi ĝenoĝoiato ĝatoni nuĝanai, Barau na Keriso mase na tu asi evaĝa-variĝisi ĝenoĝoiato. Ma guruĝa moĝonina tu, mase tarimari mase na tu asi ma ĝevariĝisi-ĝenoĝoini. ¹⁶ Aba, bema mase tarimari mase na asi ma ĝevariĝisi-ĝenoĝoini, moĝa anina tu Barau na Keriso tu mase na asi ma evaĝa-variĝisi ĝenoĝoiato. ¹⁷ Ema bema Barau na Keriso mase na tu asi ma evaĝa-variĝisi ĝenoĝoiato, ĝomi ĝemi veĝabidadama tu asi aniri e ĝomi tu roĝo rakava nuĝanai ĝotanuni. ¹⁸ Ema mo deikara Keriso ĝevaĝa-moĝoniato tarimari ĝemaseto tu, rakava voina beĝe ĝabiani. ¹⁹ Ma bema mai tamaĝuri-taĝoni maĝurina ĝena namo moĝo uranai Keriso ĝenai tavetuĝamaĝikauni nai tu, tarimarima mabarabarari vefakari ai ĝita kika vetuĝara tu barego lelevaĝi.

²⁰ Senaĝi Keriso tu moĝoni mase na evariĝisi-ĝenoĝoiato, ema ĝia tu ĝemaseto tarimari mabarari fakari ai ĝia tu evariĝisi-ĝenoĝoi guineto, ilailana ĝau ĝwaĝwari ĝeĝora-guineni kavana. ²¹ Mase tu tarima sebona, Adamu, ĝenana evesinato. Moĝa ilailanai variĝisi-ĝenoĝoi maki tarima sebona, Keriso, ĝenana evesinani. ²² Vaĝa-ilailana, tarimarima mabara-barari tu Adamu ĝenana ĝeiaĝomani, moĝa lorinai beĝe maseni veĝata; senaĝi Iesu Keriso ĝesi beĝe sebonani neganai, Barau na ma bevaĝa-maĝuri

ġenoġoirini. ²³ Senaġi ġita mabarara tata ġera ġaro korikori loriri ai bita variġisi-ġenoġoini: Giniguine tu Keriso, ġia tu evariġisi-ġenoġoi guineto. Ma ġia ma beiaġomani ġaronai tu, ġia ġena tarimarima mabarari ma beġe variġisi-ġenoġoini. ²⁴ Maġa murinai Keriso na Barau ġevetari-viniani iaukari ġeri veġitaġau e maoro ema seġuka mabarari asi ġeri kokore ai bevaġa-iaġorini e bevaġa-rakavarini, benamo Barau ġena Basileia o veġitaġau seġukana Tamana Barau ġimanai betore-kauani. Benamo tanobara dokona beiaġomani. ²⁵ Korana Keriso tu roġo bevereni, ġena veġitaġau tu betanuni roġo, beiaġoni mo, ġia ġevetari-viniani iaukari e tarimari mabarari ġia kwakuna fanafana gaburenai befana-taririni. ²⁶ Keriso na evetari-viniani dagarana ta, magona korikori ai vauro bevaġa-keto-moġovaġiani, tu mase. ²⁷ Korana Buka Veaġai tu inġesi ekirani, “Barau na dagara mabarari ġia kwakuna gaburenai etorerito, mai tu ġena veġitaġau gaburenai etorerito.” Senaġi ekirato, “dagara mabarari ġia kwakuna gaburenai etorerito,” etato nai, Barau tu asi eiavi-kauato, korana tu Barau na dagara mabarari Keriso kwakuna gaburenai etore-toġarito. ²⁸ Dagara mabarari Keriso ġena veġitaġau gaburenai Barau na betorerini, moġa murinai tu Barau Natuna tauġena maia Barau ġena veġitaġau gaburenai bevetore-toġani. Moġo tauna tu, Barau na dagara mabarabarari bedebarini.

²⁹ Bema variġisi-ġenoġoi asiġina, mai tarima kotari ġemase-guineto tarimari urari ai babatiso ġeġabini tu kamasi beġe veini, ei? Ġia tu kara

dainai ġemase-guineto tarimari urari ai babatiso ġeġabini? Betaġu ġia na variġisi-ġenoġoi ġevaġa-moġoniani nai, mo veiġa ġeveiani. ³⁰ Ema ġai maki, kara dainai tu hora mabarari ai dori moġo ġevaġi-masemani senaġi roġo ġaġiġiraġeni, bema variġisi-ġenoġoi asiġina nai tu? ³¹ Tarikakagu mabarami, moġoni, ġaro vanaġivanāġi au ġegu mase ġekiraġiani. Senaġi maiġa maki moġoni, ġomi na Iesu ġoġabi-raġeato nai, ġera Vereġauka Keriso Iesu ġoiranai au tu averere-baregoni. ³² Bema au vaġa-ilailana mai tarimarima ġeri tuġamaġi babobabori noġa moġo Efeso ai boġa bairi rakavari kavana bara vaġa-vevaġiri, au tu kara dagara namona ġegu ai bere ġora? Bema variġisi-ġenoġoi asiġina nai, au tu moġesi asi bara vei, asiġina ġinavaġi. Bema Barau na mase na asi ma bevaġa-variġisi ġenoġoirani nai tu, maiġesi tara kira, “Siġaniġani ema siniuniu, korana boinani tu bita maseni bene.”

³³ Tarima ta na asi bene ġofami! “Tarima rakavari bita kakorini nai tu, ġera maġuri namori beġe rakava-kwaikwaini.” ³⁴ Ġotataġa, veiġa iobukaiobukari ġoveiri, vei-rakava ġovaġa-dokoa. Korana ġomi kotari Barau tu asi ribami roġo. Mai tu ġomi beġene maiakami ġana aguruġani.

Variġisi-ġenoġoi tauġanina tu irauna

³⁵ Senaġi kotari tu beġe vedanaġini, beġe kirani, “Mase tarimari tu kamasi ma beġe variġisi-ġenoġoini? Ma beġe variġisini nai, tauġaniri tu aiġesina?” ³⁶ Babo! Ġoi na kara tano ai ovaroani tu, asi roġo etubuni mo, ovaroani dagarana bemaseni vau. ³⁷ Widi o dagara ta novaroa otoni

nai tu, dia tauḡani oḡabiani, benamo ovaroani. Asiḡina, ḡoi na mo widi o kara novaroa otoni dagarana tu ḡutuna ḡuena oḡabiani, ma ovaroani. ³⁸ Ma Barau tauḡena na ḡena ura ilailanai mo widi o kara ḡovaroani, moḡeri tata tauḡaniri korikori evinirini. ³⁹ Tauḡani mabarari viriḡori tu iraurau. Tarimarima viriḡori irau, kwakuri vasi-vasi ḡemaḡurini dagarari vaḡa-ilailana bai, boromakau, mamoe, e kotari viriḡori irau, maḡanikone viriḡori irau ema manu maki viriḡori irau. ⁴⁰ Guba dagarari tauḡaniri tu ta, ma tanobara ḡetanuni tarimari e dagarari maki irau. Guba tauḡanina marevana ta ema mai tanobara tauḡanina marevana maki ta. ⁴¹ Ḡaro marevana ta ema ḡue marevana ta, ema visiḡu marevari maki irauri. Visiḡu tata maki marevari iraurau.

⁴² Mase na variḡisi-ḡenoḡoi maki moḡesi. Beḡe guriani tauḡanina tu beborāḡani, a Barau na ma bevaḡa-variḡisi ḡenoḡoiani tauḡanina tu asi ma beborāḡa-ḡenoḡoini. ⁴³ Beḡe guriani tauḡanina tu vetoḡana asi namo, ema tarimarima na asi beḡe urani ḡitaḡitana, a Barau na ma bevaḡa-variḡisi ḡenoḡoiani tauḡanina tu ma marevana. Beḡe guriani nai tu, moiramaira asi kokorena, a Barau na mo tauḡanina ma bevaḡa-variḡisi ḡenoḡoiani nai tu, ma seḡukana. ⁴⁴ Ḡeguriani nai tu, tanobara tauḡanina, a Barau na evaḡa-variḡisi ḡenoḡoiani nai tu, iauka tauḡanina. Tanobara tauḡanina tu ta etanuni, moḡa lorinai iauka tauḡanina maki ta etanuni. ⁴⁵ Buka Veāḡa nuḡanai ekirani, “Tarima guinena, Adamu, Barau na eveiato tu maḡuri tarimanai evaḡa-iaḡoato.” A Adamu mag-

ona, Keriso, tu maḡuri bevinini Iaukanai evaḡa-iaḡoato. ⁴⁶ Tanobara tauḡanina tu eguineto, a dia iauka tauḡanina. Tanobara tauḡanina murina na vauro, iauka tauḡanina eiaḡomato. ⁴⁷ Tarima guinena, Adamu, tu tanobara ḡenana eiaḡomato, Barau na tano kauna na eveiato, a tarima vaḡa-ruaruana tu Keriso, guba na emariḡoto tarimana. ⁴⁸ Barau na tano kauna na eveirito tarimari tauḡaniri tu Adamu tauḡanina kavana, mo tu ma tano kauna na eveiato tarimana tauḡanina kavana, ema guba tauḡanina beḡe ḡabiani tarimari maki Keriso tauḡanina kavana, mo tu guba na eiaḡomato tarimana tauḡanina kavana. ⁴⁹ Initoma ḡita tu Barau na mo tano kauna na eveiato tarimana vetoḡana kavana. A gabi vau mai guba na eiaḡomato tarimana vetoḡana ilailanai bita iaḡoni.

⁵⁰ Tarikakagu mabarami, au na kara aki-raḡiani tauna tu maiḡa, tarimarima, mai tanobarai ḡetanuni kavana, ma tauḡaniri, ma viriḡori, ema ma rarari tu, Barau ḡena Basileia nuḡanai asi beḡe raka-toḡani. Ema ma beborāḡani dagarana tu tanu-vanaḡi vanaḡi Basileiana nuḡanai asi betanuni riba. ⁵¹ Goseḡaḡi, vekuretoḡa gurūḡana ta akira-varamini: Ḡita mabarara tu asi bita maseni, senaḡi ḡita mabarabarara tauḡanira tu Barau na bekurevorini. ⁵² Mo tu asikauna moḡo beḡorani, noḡa matara iaḡataḡo nunāḡa ta vaḡa-kafurina mo ma taraga-keorini kavana, asi kwaibona. Kibi dokona guruna beraḡeni, benamo ḡemaseto tarimari ma beḡe variḡisi-ḡenoḡoini, benamo tauḡani asi ma beḡe rakava-ḡenoḡoini. Ma ḡita roḡosi bitana mase tari-

mara maki tauḡanira beḡe vekurevoni, mo tu tauḡani variḡuri bita ḡabirini. ⁵³ Korana mai ma beborāḡani tauḡanina tu bene vekurevo, benamo asi ma beborāḡani tauḡanina bene vetorefofori, ema mai ma bemaseni tauḡanina tu bene vekurevo, benamo asi bemaseni tauḡanina ma bene vetore-rosi. ⁵⁴ Aba, mai ma beborāḡani tauḡanina tu bene vekurevo, benamo asi ma beborāḡani tauḡanina bene vetore-rosi, ema mai ma bemaseni tauḡanina tu bene vekurevo, ma asi ma bemaseni tauḡanina ma bene vetore-rosi. Mai dabarai Buka Veāḡai evetoreto guruḡana be-moḡonini,

“Mase tu Barau ḡena kokore na varau evaḡa-darereato.

⁵⁵ Mase o, ḡoi ḡemu kokore tu aiḡea?

Mase o, ḡoi na tarimarima ogwanurini garaḡotana tu ainai?”

⁵⁶ Mase egwanurini garaḡotana tu vei-rakava ema vei-rakava ḡena seḡuka tu taravatu ḡenana eiāḡomani. ⁵⁷ Senaḡi Barau tatanikiuani, korana ḡia na ḡita ḡera Vereḡauka Iesu Keriso ḡenana kokore evinirani.

⁵⁸ Moḡa lorinai, tarikakagu, au na auravini-mimi tarimami, ḡemi veḡabidadamai boḡono ruḡa-gigitari, tarima ta o dagara ta na asi bene vei-ḡareva ḡarevami, vanāḡivanāḡi Vereḡauka ḡena ḡauvei boḡono veia ma kokoremi ḡesi. Korana boḡono riba, ḡomi ḡemi ḡauvei Vereḡauka nuḡanai tu asi ḡovei-taḡuiani, senaḡi ma voimi.

16

Ierusalemā ekalesia tarimari vaḡa-kavari ḡana

moni vaḡa-vegogo

¹ Maitoma tu Ierusalemā veaḡa o ekalesia tarimari vaḡa-kavari uranai moni boḡono vaḡa-vegogo guruḡari akiraḡini. Mai guruḡa tu Galatia ekalesia mabarari akirarito, beḡene veia atato guruḡana, ḡomi akira-varamini. Au aurani tu ḡomi maki mai veḡa boḡono veia. ² Fura ḡarona giniguinenai o Sandei vanaḡivanaḡi ḡomi tata tu ḡemi doḡari ilailari ai moni ta boḡono tore-toḡaia. Moḡeri moni tu boḡono tore-vegogo vegogori, be au baiaḡosini ḡaronai tu, moni mabarana bene rovinatore, asi ma bisini vaḡa-vegogo. ³ Ema au basi votuni nai tu, ḡomi na boḡo vaḡa-moḡonirini tarimari baviririni, benamo Ierusalemā ḡana beḡe ḡabi-iaḡorini. Beḡe iaḡoni nai tu, au na guruḡa-fofori fefana ta maki batoreani, be beḡe ḡwa-kauani. ⁴ Bema baḡitaiani au tauḡegu ba-iaḡoni tu namo nai tu, au ḡesi baḡa iaḡoni.

Paulo ḡena ura Korinto ḡana bene iaḡo

⁵ Au baiaḡosini basi-ḡitamini, Makedonia tanona na nuḡana na baraka-vanaḡini nai, korana au tu Makedonia tanona nuḡana na baraka-vanaḡini bene. (Makedonia ekalesiari bana raka-ḡitari, senaḡi monai asi batanuni, baraka-vanaḡini moḡo). ⁶ A au baiaḡosini nai tu, atuḡamaḡini, ḡomi ḡesi kota roḡo bita tanuni banaḡu. Betaḡu faraka e iavara ḡueri maki maninai bita ḡabiani ḡomi ḡesi. Bere namo, ḡegu iaḡoiaḡo ai baura-vinirini dagarari tu ḡomi na boḡono vaḡa-kavaḡu. ⁷ Au tu asi aurani taimi misina moḡo ḡomi ḡesi bana tanu, benamo ma bana iaḡuimi maia. Au ḡegu tuḡamaḡi ai tu

aurani, ġomi ġesi bitana tanu-mauka, senaġi mo tu bema Barau na maoro beviniguni vauro. ⁸ A au tu Efeso ai batanuni mo Pentekoste ġarona, ⁹ korana Barau ġena ġauvei bana veia dabarana tu varau bekeoa, be toma ġegu ġauvei tu barego lelevaġi. Senaġi tarimarima vovoka na maki ġekouguni, ġauvei asi bana veia ġetoni.

¹⁰ Bema Timoteo beiaġosini nai tu, boġono nari-ginikaua, be ġomi ġesi betanuni nai, asi bene tanu-garigari. Ġia maki au kavana Vereġauka ġena ġauvei eveiani. ¹¹ Moġa lorinai tarima ta na asi bene ġita-ġuiragġia. Senaġi boġono vaġa-kavaia e maino ai boġono tuġua, au ġegu ai ma bene ġenoġoi-iaġoma. Korana au tu tarikaka kotari ġesi ġia ġanariani.

¹² Ma tarikakara Apolos tu au na alaunaġiato, tarikakara tari ġesi be ġomi ġemi ai bene iaġosi atato. Senaġi ekirato, maitoma tu asi ilaila beiaġosini, a ġaro namona tai vauro beiaġosini.

Guruġa dokona

¹³ Tauġemi boġono venari-ginikau, ġemi veġabidadamai boġono ruġa-gwaġiġi, nuġami beġene gwaġiġi, boġono kokore. ¹⁴ Dagara mabarari boġo veirini nai tu, veuravini ai moġo boġono veiri.

¹⁵ Tarikakagu mabarami, ġomi Stefanas ġena numa tarimari mabarari tu ma ribami. Ġomi ma ribami, ġia na Iesu Keriso ġeġabi-raġeato nai tu, ta maki roġosi roġo bere ekalesia Akaia nuġanai. Ma ġia tu veaġa o ekalesia tarimari ġeri ġauvei ai ġevekiraġikauto, ġevaġa-kavarito. Moġa lorinai anoġimini, ¹⁶ ġomi maki moġesi tarimari garori

boḡono seḡaḡi-viniri, ema ḡai ḡesi ḡeḡauveini e ḡevekwarāḡini tarimari mabarari maki.

¹⁷ Aiakuni, korana Stefanas e Fotunato ema Akaiko au ḡegu ai ḡeiaḡomato nai. Asi ilaila baiāḡosini, ḡomi ḡesi bita tanuni nuḡanai, mai tauri toitoi na ḡomi gabumi ḡeḡabirito, moḡesi nai au nuḡagu egena-tarito. ¹⁸ Ema ḡia na au nuḡagu ḡevaḡa-iaku ḡenoḡoiato, ema ḡomi maki nuḡami ḡevaḡa-iaku ḡenoḡoirito. Moḡesi naima ḡia tu boḡono ḡabi-raḡeri.

¹⁹ Asia ruburi na ḡomi ḡemi vevaḡa-namo ḡetuḡuni. Akwila e Priskila na ema ekalesia ḡia ḡeri numai ḡetanuni mabarari na nuḡari mabarari ḡesi ḡevaḡa-namomini Vereḡauka aranai. ²⁰ Tarikaka mabarari na ḡevaḡa-namomini. Ḣomi maki karomi tata vetarikaka verauna na boḡono vaḡa-namori.

²¹ Au Paulo ḡimagu na mai vevaḡa-namo gurūari atorerini.

²² Bema tarima ta na Vereḡauka asi eura-viniani tu, ḡia iatanai rakava baregona bene tanu mo vanaḡivanāḡi. Ġera Vereḡauka o, noiaḡoma.

²³ Ġera Vereḡauka Iesu Keriso ḡena namo e varevare-bara ḡomi ḡemi ai bene tanu. ²⁴ Au ḡegu veuravini ḡomi ḡesi bene tanu. Keriso Iesu ḡenana ḡita tu doḡoro sebona tarimara.

GINITAŌ VARIŪUNA
The New Testament in the Sinaugoro Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sinaugoro long Niugini
Copyright © 1995 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Sinaugoro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023
a998e4ce-f2f7-5577-968e-5d2feef358f1